ORAS

Giedra. Temperatūra 30°.
Saulė teka — 6:47; leidžiasi — 5:22.

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

The First and Greatest Lithuanian Daily in America
NAUJIENOS
The Lithuanian Daily News
Published by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted St., Chicago 8, Ill.
Phone CA nal 6-850
Over One Million Lithuanians In The United States

VOL. XXXVIII. Kaina 5c Chicago 8, Ill. Penktadienis, Vasario-February 16 d., 1951 Price 5c No. 40

ŠIANDIEN LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS SUKAKTIS

NEPRIKLAUSOMYBĖS DEKLARACIJA PASKELBTA PRIEŠ 33 METUS

Buvo paskleista Lietuvoje ir užsienyje

Lygiai prieš 33 metus Lietuvos Taryba Vilniuje paskelbė atstatanti nepriklausomą Lietuvos valstybę ir atskirianti ją nuo visų politinių ryšių, kurie Lietuvą jungė su kitomis valstybėmis. Nepriklausomybės tekstas telpa šiame Naujienų puslapyje.

Tas Lietuvos Tarybos pareiškimas buvo padarytas prieš valią vokiečių valdžios, kuri tuo metu buvo okupavusi Lietuvą ir norėjo paversti ją kaizerio imperijos dalimi. Todėl vokiečiai neleido deklaracijos viešai skelbti. Bet vis tek ji buvo atspausdinta ir slaptais keliais gana plačiai paskleista Lietuvoje ir užsienyje.

DEKLARACIJA

Lietuvos Taryba, kaipo vienintelė lietuvių tautos atstovybė, remdamos pripažintąja tautų apsisprendimo teise ir lietuvių Vilniaus konferencijos nutarimu rugsėjo mėn. 18-23 d. 1917 metais, skelbia atstatanti nepriklausomą demokratiškais pagrindais sutvarkytą Lietuvos valstybę su sostine Vilniuje ir tą valstybę atskirianti nuo visų valstybinių ryšių, kurie yra buvę su kitomis tautomis.

Drauge Lietuvos Taryba pareiškia, kad Lietuvos valstybės pamatus ir jos santykius su kitomis valstybėmis privalo galutinai nustatyti kiek galima greičiau sušauktas steigiamasis seimas, demokratiniu būdu visų jos gyventojų išrinktas.

LIETUVIŠKOS PROGRAMOS PER "VOICE OF AMERICA"

Šiandien Jungtinių Valstybių radijas "Voice of America" duos pirmą lietuvišką programą, kuri trumpomis bangomis bus persiųsta oru Lietuvon, už Geležinės Uždangos. Ji bus siunčiama iš 15 ar 16 radijo stočių.

Lietuviškos programos transliavimas prasidės 11 val. 15 min. priešpiet (pagal rytų laiką, kuris eina viena valanda anksčiau, kaip Chicagos laikas). Ji tęsis 15 minutų.

Programos turinyje numatomos trumpos kalbos vieno arba dviejų Valstybės Dep. pareigūnų, kongresmano Daniel Flood (iš Pennsylvania), Lietuvos ministerio p. P. Žadeikio, Amerikos Lietuvių Tarybos atstovų ir kai kurių europiečių.

Galimas daiktas, kad programa bus suskaldyta į dvi arba tris dalis, žiūrint kiek kalbų sutilps į 15 minutų periodą. Jei valstybės departamento pareigūno pranešimas bus ilgesnis, tai į pirmąjį transliavimą šiandien, eis tik "oficialių" asmenų kalbos, o kitą dieną (vasario 17) — visuomenės atstovų ir europiečių.

(Paskiausios žinios tokios, kad pirmą dieną bus trys kalbos ir antrą dieną taip pat trys).

Turintieji trumpųjų bangų priimtuvus turės pasukinėti savo aparatus, kad pagautų iš oro lietuvišką programą, nes bangų ilgis iš anksto neskelbiamas.

TRANSLIUOS KASDIEN

Pradedant vasario 16-ja, lietuviškos radijo programos per "Voice of America" bus transliuojamos kasdien.

Šitam reikalui yra sudaromas lietuvių darbininkų štabas. Kai kurie asmenys jau yra pakviesti "išmėginimui", bet štabas dar nepilnas.

Pranešdamas spaudai apie lietuviškų programų inauguraciją, valstybės departamentas pasakė, kad "Voice of America" dabar transliuos kasdien 35 valandas (Vakaruose ir Rytuose) dvidešimt aštuoniomis svetimomis kalbomis.

Vėliau prie lietuviškų programų bus pridėtos latviškos ir estiškos.

PAKEITĖ POTVARKIUS IŠVIETINTŲJŲ IMIGRACIJAI

FRANKFURT, Vokietija. — Jungtinių Valstybių Išvietintųjų Asmenų Reikalų Komisija (U. S. Displaced Persons Commission) paskelbė naują tvarką, kad galima būtų išsiųsti į Ameriką dar 80,000 DP pirm negu Išvietintųjų Asmenų Akto terminas užsibaigs š. m. birželio mėnesio 30 dieną.

Komisijos pirmininkas John W. Gibson pareiškė, kad imigrantus pagal naują potvarkį gali kviesti laisvai bet kuris jū būsimas samdytojas. Juos taip pat gali siųsti pati komisija.

DP imigracijos reikalai stengiamasi varyti greičiau, kad visi numatytieji įleisti į Jungtines Valstybes 305,000 išvietintųjų ir 44,000 vokiečių tremtinių pasiektų Ameriką prieš birželio 30 dieną.

Pranešama, kad iš 305,000 asmenų, numatytų imigracijai į Jungtines Valstybes, 225,000 jau atvyko čia.

Komercinei oro pašto tarnybai 25 metai

DETROIT, Mich. — Ketvirtadienį buvo minima 25 metų sukaktis kai Jungtinėse Valstybėse komercinis oro pašto patarnavimas pradėjo operuoti.

1926 metų vasario 15 d. Fordo motorų kompanijos lėktuvas pirmuosius pašto siuntinius iš Deroito nugabeno Clevelandan per 55 minutes. Fordas pirmas gavo paštui gabenti kontraktą. Prieš tai valdžia operavo šį patarnavimą.

LIETUVOS VYTIS

Šiandien lietuviai mini Nepriklausomos Lietuvos 33 metų sukaktį.

Kairieji nepatenkinti Attlee valdžia

LONDONAS. Anglija. — Ketvirtadienį buvo numatytas parlamente pasitikėjimo valdžia balsavimas.

Darbo valdžia atstovų rūmuose turi tik 8 balsų daugumą. Tai labai maža dauguma. Be to, pasiekią Ameriką pranešimai iš Anglijos teigia, kad Attlee valdžia turinti vargo su kairiaisiais Darbo Partijos nariais. Apie 20 šių, sako tie pranešimai, jau trejetą mėnesių kalbą, jogei valdžios planai Britanijai apginkluoti nusikalstą socializmo principams.

Attlee valdžia įspėjo šituos Darbo Partijos narius, kad jie būsią išbraukti iš partijos ir jiems būsianti atimta bet kuri parama, jeigu jie neparemsią valdžios pasitikėjimo balsavime. Net šešiems sergantiems Darbo Partijos atstovams buvę įsakyta atvykti į parlamentą balsuoti.

Britanijos plieno pramonė nacionalizuota

LONDONAS. — Praėjusį ketvirtadienį tapo nacionalizuota Britanijos plieno pramonė. Nacionalizacija pravesta tuo metu, kai čia skubiai gaminami gynybai karo pabūklai.

Britanijos pramonė pernai pagamino plieno 16,293,000 tonų. Po Jungtinių Amerikos Valstybių, kurios pagamino 100,000,000 tonų ir po Rusijos, pagaminusios pusę Jungtinių Valstybių kiekio, Britanijos plieno gamyba stovi pirmoj vietoje tarp kitų šalių.

Oficialiai plieno pramonė Britanijoj perėjo valdžios žinion 12 val. naktį į ketvirtadienį.

Kitos britų pramonės ir patarnavimai kuriuos valdžia kontroliuoja, yra anglių kasyklos, geležinkeliai, tolimų kelionių sunkvežiniai, gazas, elektra, lėktuvai, Anglijos Bankas.

Planuoja dar 4 divizijas amerikiečių Europai

WASHINGTON, D. C. — Vakar (vas. 15 d.) gynybos sekretorius Marshall davė paaiškinimų kongresui apie planą siųsti Europon daugiau Amerikos karių.

Marshall pasakojo, jogei da bar JV sausumos jėgų Europoj yra dvi divizijos. Norima pasiųsti dar keturias divizijas. Taigi Amerikos sausumos jėgos Europoje būtų tris kartus tokios, kokios jos yra dabar.

JAV divizija priskaito 18,000 karių. Tatai sudarytų kiek daugiau, kaip 100,000 karių kovos tarnybai. Bet kovos tarnybos kariai (combat troops) turi aptarnavimo ir pagalbines jėgas. Taigi visas pasiųstųjų Europon amerikiečių skaičius gal siektų 200,000 ar 300,000 asmenų.

JV štabo viršininkai rekomendavo siųsti Europon 6 divizijas jam, Marshallui. Jis rekomendavęs tą skaičių prezidentui Trumanui.

Konferencija Vidur. Rytų gynybos klausimais

ISTANBUL, Turkija.— JAV diplomatiniai atstovai einą pareigas Vidurio Rytų šalyse, pradėjo konferenciją, kuri tęsis visą savaitę.

Konferencija eina uždarytais posėdžiais. Svarstomi klausimai, kaip ginti turtingus aliejum Vidurio Rytų kraštus nuo komunistų agresijos.

Švedijos laivas perlūžo

SAN FRANCISCO, Cal. — Globe bevielis telegrafas ketvirtadienį pranešė, kad jis pagavo švedų laivo Christen Salen prašymą pagalbos. Pacifiko vandenyne, rytuose nuo Japonijos laivas perlūžęs į dvi dalis.

Vėliausios Žinios

—Paskutinės savaitės Jungt. Valstybių nuostoliai Korėjoje buvo 647 vyrai.

—Ketvirtadienį Darbo Partijos valdžia dar kartą laimėjo parlamento pasitikėjimą. Už valdžią balsavo 308 nariai, prieš 287. Dauguma 21 balsas.

—Komunistai vėl formuoja savo jėgas atakoms prieš Chipyong.

—Pasitraukusių iš Italijos komunistų partijos du vadai išleido manifestą, aiškinantį, kokia kryptimi Italijos komunistai turėtų keliauti. Atsimetėliai yra priešingi Maskvos diktavimui Italijos komunistams.

—Paryžiuje valdžia išvaikė komunistų demonstraciją. Komunistai ją organizavo neva protestui prieš Vokietijos delegaciją, kuri atvyko Vakarų Europos ginklavimosi konferencijon.

—Pranešama, kad širdies ataka ištiko Kinijos komunistų vyriausiąjį vadą Mao Tze-tung.

—Ketvirtadienį komunistų kariai Korėjoje pirmą kartą šiame kare vartojo pabūklą liepsnoms į priešus mesti. Spėjama, jogei pabūklas esąs rusų išdirbystės.

—JAV atstovas pareiškė, jogei leidimas gen. MacArthuro komanduojamoms jėgoms peržengti 38 paralelę pasilieka galioje.

Užgyrė didžiulę karo laivyno programą

WASHINGTON, D. C. —JAV senato ginkluotųjų jėgų komitetas užgyrė didžiulę programą karo laivynui sustiprinti. Programon įeina statymas naujo modelio lėktuvnešio, kuris bus tiek didelis, kad galės gabenti atominius bombonešius. Numatoma taip pat tuojau pradėti statybą naujų kovos laivų ir permodeliavimą kitų.

Apsunkino komercinių trobesių statybą

WASHINGTON, D. C. — Valdžia išleido potvarkį, kuris apsunkina komercinių pastatų statymą ir pagrindinį jų remontą.

Potvarkis reiaklauja bent 50 nuošimčių kainos sumokėti grynais pinigais kai statomas naujas komercinis trobesis pav. krautuvėms, raštinėms, viešbučiams ir kitokiam bizniui.

Toks pat suvaržymas taikomas komercinių trobesių pataisoms, kai remonto kaina siekia daugiau negu 15 nuošimčių pastato vertės.

Kongresas nori MacArthuro pranešimo

WASHINGTON, D. C. —Kai kurie kongresmanai reikalauja, kad iš Japonijos būtų pašauktas atvykti į Washingtoną generolas MacArthur ir padarytų pranešimą apie padėtį Tolimuose Rytuose.

Reikalauja pasitraukti iš J. T.

SPRINGFIELD, Ill. — Illinois legistlatūros komitetas rekomendavo legislatūrai priimti rezoliuciją, reikalaujančią, kad Jungtinių Valstybių kongresas ištrauktų savo atstovybę iš Jungtinių Tautų.

PRALAUŽĖ CHIPYONG APSUPIMĄ

TOKIJO, Japonija. — Ketvirtadienio pranešimai sako, jogei Aemrikos ir Prancūzijos kariai, apsupti tris idenas Chipyonge, susilaukė sustiprinimo. Jiems pagalbos atvyko talkininkų dalinys iš pietų pusės.

Apie 5 mylias į pietus nuo Chipyong priešai mėgino talkininkų daliniui pastoti kelią. Jis tačiau komunistus įveikė, juos išblaškė ir pasiekė Chipyongą.

Kiti pranešimai iš fronto teigia, jogei komunistų nuostoliai siekia tūkstančius vyrų. Vien tik trečiadienį (vas. 14 d.) jų buvo užmušta ir sužeista 10,933 vyrai. Vienas JV dalinys praneša, kad 148 komunistų kariai žuvo palyginus su 1 amerikiečių dalinio žuvusiu kariu.

Apskaičiuojama, kad nuo 1950 metų sausio 25 dienos iki praėjusio trečiadienio (1951 m. vasario 14 d.) komunistų nuostoliai Korėjoje užmuštais ir sužeistais siekia 100,000 vyrų.

Reikalauja didesnių taksų

WASHINGTON, D. C.—Ekonominės stabilizacijos direktorius Eric Jonston davė paaiškinimų kongresui. Jis pareiškė, kad $4,500,000,000 pakėlimas taksų, kurį kongresas priėmė praėjusį rudenį, praktiškai buvo išeikvotas. Nors taksai buvo pakelti, bet pragyvenimo pabrangimas (infliacija) žymiai sumažino jų vertę.

Johnston patarė skubiai pakelti taksus dar $10,000,000,000, kaip reikalauja prez. Trumanas. Tai esą reikalinga padaryti kaip pirmas žingsnis 1952 metų biudžetui subalansuoti. Po to, vėliau, dar reikėsią taksus $6,500,000,000 suma pakelti.

Pataria sukilti prieš Maskvą

WASHINGTON, D. C.—Valstybės sekretorius Acheson patarė svetimų kraštų komunistams, kuriems yra svarbi jų šalių gerovė, nusikratyti Maskvos jungu, kaip tai padarė paskutiniuoju laiku grupės Italijos komunistų.

Pasikalbėjime su spaudos atstovais valstybės sekretorius paaiškino, jogei JAV valdžia nededa daug vilties į sujungimą ir neitralizavimą Vokietijos. Paaiškino, kad administracija ruošia pasiūlymą kongresui paskelbti galą Jungtinių Valstybių karo stovio su Vokietija. Užgyrė McMahono rezoliucijos kongrese tikslą užtikrinti Rusijos žmones, jogei JAV yra jiems draugingos.

JAV atstovas tariasi su Tito

WASHINGTON, D. C.—Valstybės sekretoriaus Achesono padėjėjas George W. Perkins šiomis dienomis lankosi Jugoslavijoj ir tariasi su Tito. Pasitarimai, žinia, eina slaptai.

Bet numanu, kad svarstoma klausimai, kokias jėgas Jugoslavija galėtų pastatyti priešui atremti, jeigu ją užpultų Maskvos satelitai, ir kokios pagalbos Jugoslavijos apgynimui reikia iš Jungtinių Valstybių.

Lenkų diplomatas prašo prieglaudos JV

WASHINGTON, D. C. — Dar vienas komunistų diplomatas išsižadėjo Maskvos rojaus. Jisai yra lenkas Zygmund Litynski, tarnavęs lenkų ambasadoje Washingtone paskutiniuosius penkerius metus.

Litynski rezignavo iš komercinio patarėjo pareigų sausio 29 dieną ir dabar prašo JV valdžią leisti jam pasilikti šioje šalyje.

Tariasi dėl Vakarų Europos armijos

PARYŽIUS, Prancūzija.—Čia laiko konferenciją penkių Vakarų Europos valstybių atstovai. Jų tarpe ir Vakarų Vokietija reprezentuojama.

Konferencijos dalyviai svarsto Prancūzijos planą didelei Europos armijai sudaryti.

Sulaužė komunistų ofensyvo pajėgumą

TOKIJO, Japonija. — Kai kurie ketvirtadienio pranešimai iš fronto tvirtino, jogei talkininkų jėgos Korėjoje jau palaužusios komunistų ofensyvo spėkas. Kinai ir šiaurės korėjiečiai dar nesiliauja atakavę talkininkus, bet galima pastebėti, kad jų jėgos silpnėjančios.

Betgi tuo pačiu metu kiti pranešimai teigia, jogei priešas vis dar formuojamas masinėms atakoms.

Komunistų nuostoliai 10 kartų didesni

NEW YORK, N. Y. — Hugh Baille, United Press žinių agentūros prezidentas, gavo generolo MacArthuro kablegramą apie mūšius Korėjoje.

Kablegrama sako, jogei paskutiniųjų dienų mūšiuose Korėjoje komunistų karių (kinų ir šiaurės okrėjiečių) žūva 10 kai žūva 1 amerikietis. Tulais atvejais priešo nuostoliai siekia 30 vyrų kuomet Amerikos nuostolių būna tik 1 vyras.

Marshall duoda paaiškinimus kongresui

WASHINGTON, D. C. — JV gynybos sekretorius Marshall ketvirtadienį davė paaiškinimų senato ir atstovų rūmų komitetui, kurio žinioje yra krašto ginkluotų jėgų reikalai.

Kongresmanai nori žinoti, kiek pagal Eisenhowerio planą žadama siųsti Europon Amerikos karių ir kokie kiti prižadai yra duoti ryšium su Vakarų Europos ginklavimosi pastangomis.

$10,000 nemokama apdrauda

WASHINGTON, D. C.—JAV senato finansų komitetas užgyrė projektą duoti po $10,000 apdraudos visiems asmenims esantiems krašto ginkluotų jėgų tarnyboje. Už šitą apdraudą iš apdraustųjų mokesčio nebus reikalaujama.

Projektą užgyrė senato komitetas. Jis įstatymu dar netapo.

Kritika ir Polemika

NETIKSLUS AIŠKINIMAS

V. MYKOLAITIS

Žurnale "Nemunas" pasirodęs prof. V. Krėvės straipsnis "Vyriausybės sudarymas" sukėlė audrą "Dirvos" savaitraštyje.

Nejauku buvo skaityti vieną ir antrą p. V. Rastenio straipsnius dėl jų pernelyg grubaus stiliaus ir polemikos, maža dalimi paremtos V. Krėvės pavaizdavimui nurodytų faktų patikslinimu, o daugiausia jausmais.

Aš neinu į ginčus su V. Rasteniu. Iš dalies buvo reaguota į jo straipsnius kitų. Mane sudomino toje pačioje "Dirvoje" Dr. B. Nemicko straipsnis "Kada nutrūko Lietuvos nepriklausomybė".

Norėdamas greičiau apsidirbti su "Vyriausybės sudarymo" autorium, Dr. Nemickas pirmiausia prisega prof. V. Krėvei "prosovietinę logiką ir dialektiką". Šitam užgaulų įtarimą keliančiam išsireiškimui jis randa pagrindo prof. Krėvės paskaitos posakyje: "Kai aš tapau užsienio reikalų ministru ir ėjau ministro pirmininko pareigas", "Vidaus reikalų ministras Gedvila neklausė legalios valdžios parėdymų ir kt." Toliau B. Nemickas sako:

"Antras esąs Krėvės panašaus ir tų pačių tendencijų mėginimas jau skelbiamas spaudoje, tai yra 'Nemuno' žurnale, kur be jokių rezervų Krėvės dėstomasis Lietuvos aneksijos aiškinimas yra prosovietiškas ir priešingas bendriems konstitucinės teisės dėsniams bei žalingas Lietuvos laisvinimo bylai."

Šitokioje šviesoje pastatęs prof. Krėvę, p. Nemickas imasi aiškinti Lietuvos konstitucijos nuostatus, liečiančius respublikos prezidento ir ministro pirmininko prerogatyvas (turimus įstatymu įgaliojimus) ir funkcijas (pavestus veiksmus), kada pastarajam tenka pavaduoti išvykusį užsienin, susirgusį, mirusį ar atsistatydinusį valstybės prezidentą. Toliau Dr. Nemickas tvirtina: "Prof. V. Krėvė niekad nėra buvęs Lietuvos Respublikos Užsienių Reikalų ministru ir niekad nėjo Lietuvos Ministro Pirmininko pareigų. Jo pareigos, eitos sovietinio okupanto ekspozitūroje, jokiu būdu negali būti laikomos Lietuvos Respublikos konstitucinių organų funkcijomis." "Jo, Krėvės, vadovautoji sovietų okupacinės jėgos ekspozitūra, pasivadinusi 'liaudies vyriausybė', nebuvo nei konstitucinė, nei legali Lietuvos valstybės valdžia, nes tam nėra jokių formalių nei materialių teisės pamatų". Esą tik "... sovietiniai Maskvos emisarai siekė, kad Lietuvos okupacija būtų įvykdyta per Lietuvos valstybės konstitucinius organus tariamai konstitucine tvarka. Tačiau, šis farsas galėjo sudaryti eiliniam žmogui tik paviršutinį ir tariamą Lietuvos okupacijos ir inkorporacijos legalumo ir teisėtumo įspūdį..."

Po šios įžangos p. Nemickas nurodo, kad Lietuvos Konstitucijoj yra numatyti du skirtingi atvejai, suteikią Ministrui Pirmininkui prezidentinę prerogatyvą, kai pats respublikos prezidentas neina savo pareigų.

Pirmu atveju (Konst. 71 str.) ministras pirmininkas tik pavaduoja (jo, Nemicko, pabraukta) respublikos prezidentą, kai šis suserga ar išvyksta į užsienius. Antru atveju (Konstitucijos 72 str.), kai respublikos prezidentas miršta ar atsistatydina.

Sugretinęs šiuos du konstitucijos straipsnius, p. Nemickas prieina išvadas: pirmuoju atveju, min. pirmininkas naudojasi tik dalimi prezidentiniu prerogatyvu, pavaduoja tik eiliniuose valstybės reikaluose (Nemicko pabraukta), antruoju, ministras pirmininkas jau vadovauja valstybei ir perima visas prezidento prerogatyvas.

Kuriais sumetimais daktaras Bronius Nemickas nepacitavo konstitucijos straipsnių, tikrų žinių neturiu. Gal jis neturėjo jos, gal manė "Dirvos" skaitytojai neturės Konstitucijos ir patikės juo bei nuteis žilagalvį mūsų kultūros veteraną, pasiremdami jo, daktaro, klaidinančiais posakiais.

1938 m. konstitucija kalba štai ką: 71 str. "Respublikos Prezidentui sergant arba esant užsienyje, jį pavaduoja Ministras Pirmininkas. Pavaduodamas Ministras Pirmininkas atlieka už Respublikos prezidentą jo galios veiksmus."

72 str.: "Respublikos Prezidentui mirus arba atsistačius, ligi bus išrinktas Prezidentas ir ligi jis perims valstybės vadovavimą, valstybei vadovauja Ministras Pirmininkas. Vadovaudamas valstybei Ministras Pirmininkas turi visą Respublikos Prezidento galią."

Sugretinus 71 str. antrąją dalį su 72 str. antrąja dalimi, skirtumo nesimato: "atlieka už respublikos prezidentą jo galios veiksmus" ir "turi visą Respublikos Prezidento galią." Pagal 71 str. Prezidentas pasilieka sau teisę grįžti į savo pareigas, o antruoju, — ne.

Mano supratimu Dr. Nemickas neturėjo pagrindo tvirtinti, kad "pirmuoju atveju ministras pirmininkas, naudodamasis tik dalimi prezidentinių prerogatyvų, pavaduoja respublikos prezidentą tik eiliniuose valstybės administracijos reikaluose". Ta pačia galvosena, nesivaržydamas p. Nemickas galėjo eiti ir toliau, būtent: 1) nurodyti skaitytojams, kas tai yra ta dalis prezidentinių prerogatyvų ir 2) pasakyti, kurie valstybės reikalai yra eiliniai, o kurie neeiliniai.

Kuriai reikalų rūšiai priskirti pvz. atsilankymas į viešas iškilmes, į tautos šventę, į seimo atidarymą, priėmimas svetimos valstybės pasiuntinio, priėmimas ūkininkų ar verslininkų organizacijų atstovų, pasirašymas įstatymų ir malonės aktų, paskirimas aukštų pareigūnų ir t.t.

Kurį straipsnį (71 ar 72) taikyti, p. Nemicko aiškinimu, kai prezidentas susirgtų psichine liga, arba kai išvykus jam užsienin piktadariai atima jam laisvę ir neleidžia grįžti namo. O tuo tarpu susideda taip valstybės reikalai, kad tenka ar paleisti seimą, ar tvirtinti naują ministrų kabinetą, ar net skelbti karą ir pan.

Dr. Nemicko gi nuomone, prezidentui išvykus užsienin, yra pagrindo iššiūrėti prof. Krėvės vadovautos vyriausybės legalumo klausimą, remiantis Konst. 71 ir 72 str. skirtumu. Šį klausimą sprendžiant aš turiu galvoje grynai jo formaliąją pusę. Atidedam į šalį to meto faktinąsias sąlygas, kurios gerai žinomos mums, ir Maskvos grobikams ir didelei pasaulio daliai. Ar mes priimsime šio klausimo išvadas kaipo tiesą — tokias, kokias mums siūlo p. Nemickas, ar tokias, kaip jos iš tikrųjų atrodo Konstitucijos straipsnių šviesoje, Lietuvos laisvinimo bylai nei padėsime nei pakenksime. Kam tas klausimas bus reikalingas ir svarbus, suras jį ir be p. Nemicko ar kieno kito pagalbos. Kas nori žinoti, tas seniai žino, jog nei Lietuva, nei Latvija, nei Estija laisvu noru savo neprikląusomo gyvenimo neišsižadėjo ir neišsižadės.

Nejaugi mūsų tautos laisvinimo byla ir jos eiga dalimi priklauso nuo to, kaip reikia aiškinti ir suprasti 71 ir 72 str. tos 1938 m. konstitucijos?

Iš aukščiau pacituotų straipsnių matosi, kad p. Nemickas nepagrįstai puola prof. Krėvę dėl nuomonės, kad jo vadovauta vyriausybė buvo legali.

Tuo metu Lietuvoje A. Merkys kaipo ministras pirmininkas pavadavo užsienin išvykusį prezidentą, atseit, jis atlikinėjo prezidento galios veiksmus. Iš to seka, kad jis, pavesdamas tam ar kitam asmeniui sudaryti vyriausybę, veikė minėto straipsnio ribose. Čia nekalbam, kodėl jisai pavedė sudaryti vyriausybę tūlam X, o ne Y, — šitas klausimas yra už formalės teisės ribų. Lygiai nebūtume kėlę legalumo klausimo, jei vieton A. Merkio būtų atėjęs gen. Raštikis.

Čia žiūrime klausimą, ar A. Merkys turėjo konstitucinį pagrindą, ar elgėsi teisėtai ir savo galios ribose, pavesdamas tam ar kitam asmeniui sudaryti naująją vyriausybę. Konst. 71 str. rodo, kad A. Merkys tada turėjo prezidento galią.

Negaliu sutikti su p. Nemicko nuomone, kad tuo metu paties A. Merkio padėtis buvus kažkaip neaiški. Nors ir būdamas ministras pirmininkas, jau tokiu nebuvo dėl to, kad jau buvo atsistatydinęs.

Įsivaizduokime visai tokį pat atsitikimą normaliose sąlygose. Ar mes ir tada tokį ministrą pirmininką ir jo išdavą, naująją vyriausybę, laikytume nelegaliais? Tur būt ne. Juk tai yra 1938 m. konstitucijos nustatyta tvarka.

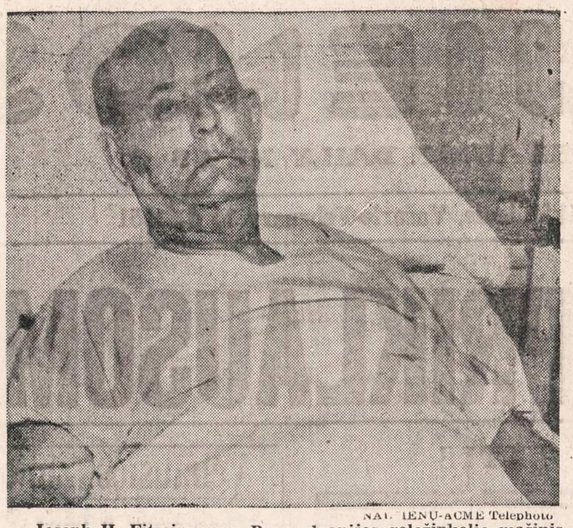
Dar kartą pabrėžiu: čia aš liečiau to liūdno ir skaudaus klausimo tik formaliąją pusę.

Ta pačia proga norėčiau pareikšti kuklų pageidavimą kaikuriems spaudos darbuotojams: švelnesniu stiliumi reikšti savo mintis, neduoti valios jausmams, nesvaidyti lengva ranka užgaulių įtarinėjimų. Argi kas turi mažiausio pagrindo paabejoti, kad prof. Krėvė nėra patriotas, kad jis nusiteikęs sovietiškai, komunistiškai? Niekas, išskyrus partinius fanatikus, kurie kitos partijos ar net politinės krypties žmogų laiko tautos priešu.

Mano supratimu, nei viena auka nebuvo ir nebus savo budelio šalininkė. O mes, tremtiniai, neseniai į čia atkeliavę, ar nesame savotiško režimo aukos, vargais išnešę savo gyvybę.

Taip pat rašydami apie buvusį nepatinkamą politinį režimą, mėginkime būti objektyvūs. Negera vartoti iš oro pagautas nuomones, kaip K. Delmonas ("Naujienų" Nr. 26 sausio 31 d. "Isterijos balsas 'Dirvoje' "), kuris rašo: "Juk visiems žinoma, kad Lietuvos *teismų santvarka*, pakeista Smetonos diktatūrinės grupės įstatymu, tarnavo ne teisingumui krašte įgyvendinti, o tik kaip įrankis didėjančiai opozicijai sunaikinti."

Na, argi jau iš tikrųjų taip ir buvo? Tiesa, aš dirbau Lietuvos teismuose tik 15 metų, bet neturiu duomenų sutikti su p. K. Delmono tvirtinimu. Čionai Amerikoje yra atvykusių tremtinių teisininkų gana daug ir su daug didesniu stažu ir patyrimu ir įvairių politinių pažiūrų, bet nemanau, kad jie galėtų sutikti su p. Delmono nuomone.

NAUJIENŲ-ACME Telephoto

Joseph H. Fitzsimmons, Pennsylvanijos geležinkelio mašinistas, prisipažino, jog jis važiavo 50 mylių greitumu zonoj, kur važiavimo greitis yra nustatytas 25 mylioms. Gal dėlei to ir įvyko traukinio katastrofa prie Woodbridge (N. J.), kur žuvo per 80 žmonių, o sužeistųjų skaičius siekia 500.

Lietuvos pašto ženklų paroda

Lietuvių Filatelistų Draugija "Lietuva" jau penkeri metai iš eilės rošia Lietuvos pašto ženklų parodas. Parodos tikslas yra suburti visus gyvenančius Jungtinėse Amerikos Valstybėse lietuvius filatelistus į vieną šeimą ir garsinti Lietuvos vardą.

Šiais metais lietuviškų pašto ženklų paroda įvyks, kaip ir pernai, Gage Parko patalpose, prie 55-tos ir Western Ave. gatvių, balandžio mėn. 7 ir 8 dienomis nuo 1 val. iki 10 val. vak.

Lietuvių Filatelistų Draugija "Lietuva" kviečia visus lietuvius filatelistus, norinčius išstatyti savo ženklus toje parodoje ir norinčius tuo tikslu gauti smulkesnių informacijų, kreiptis raštu ar telefonu į Filatelistų Dr-jos pirmininkę ir tos parodos vedėją Miss Eve A. Lukas, 7011 South Artesian Ave., Chicago 29, Ill., Tel. HEmlock 4-1883.

Pašto ženklų rinkiniai šiai parodai priimami vėliausiai iki š. m. kovo mėn. 24 d. R.

Oro paštui 25 metai

Pirmasis JAV oro pašto susisiekimas pradėtas privatinių kontraktorių prieš 25 metus — 1926 m. vasario 15 d. Tą pirmąjį pašto pervežimą atliko Fordo Motor Co. iš Clevelando į Michigan. Ta proga bus išleisti atitinkami jubiliejiniai pašto ženklai.

DR. A. A. RUDOKAS
OPTOMETRISTAS
4701 So. Damen Ave
CHICAGO 9, ILL.
Ofiso valandos: kasdien nuo 6 — 9 vakarais, išskiriant trečiadienius. Šeštadieniais nuo 10 ryto iki 6 vak. Šaukite: YArds 7-7381.

Chicagos Lietuvių Klubų ir Draugijų 1951 m. Valdybos

AMERICAN LITHUANIAN CITIZENS AND BENEFIT CLUB VALDYBA 1951 METAMS: Pirmininkas Larry Lubik, 2602 W. 47th St. Vicepirmininkas W. Butkus, 4012 Archer Ave.; Nut. rašt. P. J. Petraitis, 812 W. 33rd St., tel. Calumet 5-9191; Finansų rašt. Adelė Burba, 6328 S. Eggleston Ave. tel. DO. 3-5165; Kontr. rašt. A. Kvedaras, 4246 S. Maplewood Av. kasos glob. Alfons Masiulis, 3252 South Halsted Street, telefonas VIctory 2-7319; kasierius K. Kazlauskas, 4528 S. Spaulding Ave.; maršalka F. Sova, 4201 S. Maplewood Ave.; koresp. Anton Jusas, 2131 W. 24th St., telefonas FR. 6-4416.; daktaras-kvotėjas Dr. T. Dundulis, 4157 Archer Ave. Susirinkimai įvyksta trečią sekmadienį kiekvieno mėnesio, 1 val popiet, Hollywood svet., 2417 W 43rd St. Į Klubą priimami vyrai ir moterys lygioms teisėmis nuo 16 ligi 55 metų amžiaus.

UTĖNOS APSKRIČIO DRAUGIŠKO KLUBO VALDYBA 1951 METMS: John Sherman pirm., 6348 S. Albany Ave., tel. PRospect 6-1552; Bronė Žemgulis pirmin. pagelb., 2535 West 42nd St., tel. VIrginia 7-2879; K. Kazlauskas nut. rašt., 2910 W. 40th Place, tel. VIrginia 7-6275; Adela Burba fin. rašt., 6328 S. Eggleston Ave., tel. ENglewood 4-9771 ir DOrchester 3-5165; Alf. Masiulis iždin., 3252 So. Halsted St., telef. VIctory 2-7319; Nella Wilcop iždo globėja, 4443 S. Rockwell St., tel. YArds 7-4472; Alf. Masiulis koresp., 3252 S. Halsted St., telef. VIctory 2-7319; Frank Višmontas maršalka. 4500 S. Talman Ave. Susirinkimai vyksta kas antrą antradienį kiekvieną mėnesį P. Vengeliausko svet., 4500 South Talman Ave. Nariais priimami vyrai ir moterys nuo 15 iki 25 metų be įstojimo mokesčio.

HUMBOLDT PARK LIETUVIŲ POLITIKOS KLUBO VALDYBA 1951 METAMS: J. P. Benekaitis pirmininkas, 3724 No. Sheffield Ave. LAkeview 5-8216; M. Čepulevičius, vice pirm., 3327 West LeMoyne St., tel. SPaulding 2-7903; A. Lungevičia, prot. rašt., 1814 Wabansia Ave., tel. HUmboldt 6-2285; Stanley Buneckis, fin. rašt., 1701 N. Pulaski Rd., tel. CApitol 7-9410; John Drangelis, iždin., 1701 N. Pulaski Rd., tel. CAp. 7-9410; Anton Kuprevicz, maršalka, 5431 W. Drumond Pl. Susirinkimai įvyksta kas trečią trečiadienį, 8:00 val. vak., 3600 W. North Ave., Chicago, Illinois.

TEISYBĖS MYLĖTOJŲ DRAUGIJOS VALDYBA 1951 METAMS: Joseph Balchunas, pirm., 7155 So. Sacramento Ave., telef. PRospect 6-3855; Petras Kenutis, vicepirmininkas, A. Kaulakis, nut. rašt., 3247 S. Emerald Ave., tel. DAnube 6-1126; Felix Kasper, fin. rašt., 3534 S. Lowe Av., VIrginia 7-1624; Frank Bakutis, iždin.; S. Stanevičia, kontr. rašt., J. Antanaitis, iždo globėjas; Stumbris, maršalka; Frank Bakutis, ligonių prižiūrėtojas, 2603 W. 69th St., tel. HEmlock 4-4633; Dr. J. Poška, daktaras kvotėjas, 3133 So. Halsted St., buna kožną mėnesį antrą sekmadienį 12:30 val. po pietų, Chicagos Lietuvių Auditorijoj, 3133 S. Halsted St. Nariai yra priimami vyrai ir moterys nuo 18 iki 50 m.

SUSIVIENIJIMO LIETUVIŲ NAMŲ SAVININKŲ BRIDGEPORTE VALDYBA 1951 METAMS: Pranas Dikšas, pirm.; S. Kunevičia, vice-pirm.; A. Kaulakis, nut. raštin., 3247 Emerald Ave., DAnube 6-1126; Thomas S. Janulis, fin. rašt., 3430 So. Morgan St., YArds 7-4863; Petras Balsis, iždin., 5653 S. Throop St.; G. Daraška, iždo glob; J. Stumbris, maršalka; K. P. Gugis, advokatas. Susirinkimai įvyksta kiekvieną mėnesį antrą antradienį 7:30 val. vakaro Chicagos Lietuvių Auditorijoj, 3133 So. Halsted St. Priimami visi namų savininkai.

JONIŠKIEČIŲ L. ir K. KLUBO VALDYBA 1950 METAMS: Pirm. John Gasparaitis, 5356 So. Richmond St.; Vicepirm. Mrs. Estella McNamee, 6802 S. Maplewood Ave. HE 4-3555; Nut. rašt. Joseph Keturakis, 3217 So. 53rd Ct., Cicero, Ill.; Fin. rašt. Frank Chepulis, 3510 W. 63rd St., REpublic 7-0243; Iždininkas Joseph C. Vebell, 6447 South Emerald Ave. ENglewood 4-4380; Iždo globėjai: Mrs. Julijana Balsienė, 10431 S. Campbell Ave. BEverly 8-2852; Tadas Kazimergitis, 4344 S. Washtenaw Ave.; Koresp. Mrs. Estella McNamee, 6802 So. Maplewood Ave. HEmlock 4-3555.

J. P. VARKALA
INCOME TAKSUS PILDO
VALSTIJOS REGISTRUOTAS AUDITORIUS
2401 West 63rd Street
Phone WALBROOK 5-7711

TURIME DIDELĮ PASIRINKIMĄ:

DEIMANTŲ LAIKRODŽIŲ BRANGMENŲ SIDABRINIŲ INDŲ SIENINIŲ LAIKRODŽIŲ RADIO IR TELEVIZIJOS APARATŲ IR KT. PREKIŲ
Laikrodžiai Pataisomi Specialisto
John A. Kass Duodama 1 metų Garantija
Lengvais Išsimokėjimais
JOHN A. KASS
4102 ARCHER AVENUE
(prie Mozart Street)
Tel. LAfayette 3-8617
Seniausia Lietuvių Jewelry Krautuvė Brighton Parke Įsteigta 1915 metais

NUO UŽSISENĖJUSIŲ, ATVIRŲ
SKAUDŽIŲ ŽAIZDŲ
IR ODOS LIGŲ
Tie, kurie kenčia nuo SENŲ, ATVIRŲ ir SKAUDŽIŲ ŽAIZDŲ, jie negali ramiai sėdėti ir naktimis miegoti, nes jų užsisenėjusios žaizdos nieštį ir skauda. Kad pašalinti tą niežėjimą ir skaudėjimą senų, atvirų ir skaudžių žaizdų, uždėkite LEGULO Ointment. Jo gydomos ypatybės palengvins jūsų skaudėjimą ir galėsite ramiai miegoti naktį. Vartokite jas taipgi nuo skaudžių nudegimų. Jos taipgi pašalina niežėjimą ligos, vadinamos PSORIASIS. Taipgi pašalina perštėjimą ligos vadinamos ATHLETIC FOOT, sustabdo džiūvimą odos ir perplyšimą tarppirščių. Jos yra tinkamos vartoti nuo **džiūstančios ir suskilusios odos.** Jos yra geros gyduolės nuo visų išviršinių odos ligų. LEGULO Ointment suteiks jums pagalbą nuo nuvargusių, perštamų ir niežtinčių kojų. Legulo Ointment yra parduodamas po 75c., $1.25 ir $3.50. Pirkite vaistinėse Chicagoje ir apylinkėse ir Milwaukee, Wis., arba atsiųskite money orderį į:

LEGULO, Department J,
4847 W. 14th St., Cicero 50, Ill.

ŽALIOJI MĖTA

Žalioji Mėta (Varliamėtė) yra ir buvo vartojama per šimtmečius kaipo naminė gyduolė. Žalioji Mėta yra gera nuo šlapumo susilakymo ir nuo karščiavimo šlapumo kanale. Gerai žaliąją Mėtą gerti nuo nereikalingų vėmimų. Yra taipgi sakoma, kad ji gera nuo akmeninės ir vandeninės ligų, nuo vidurių išputimo ir nuo kenksmingų gazų viduriuose, nuo traukimų, sukimų ir visokių nesmagumų viduriuose. Pasidaryk arbatos iš žalios Mėtos ir gerk kiek tik nori. Svaras šitos Mėtos kainuoja $2.00, o pusė svaro—$1.00. Prisiunčiam į namus.

ALEXANDER'S CO.
414 W. Broadway,
South Boston 27, Mass.

SOPHIE BARCUS
RADIO VALANDA
IŠ STOTIES
W. G. E. S.
5000 watts—1390 kil.
Kasdien: Pirmadienį iki Penktadienio nuo 8:45 iki 9:30 ryte.
Ir kas Pirmadienį nuo 7:00 iki 8:00 valandos vakare
Lietuviškos Vakaruškos
Tel. HEmlock 4-2413
7121 So. Rockwell Street,
Chicago 29, Illinois

Atviros Kojų Žaizdos Gali Būti Išgydytos

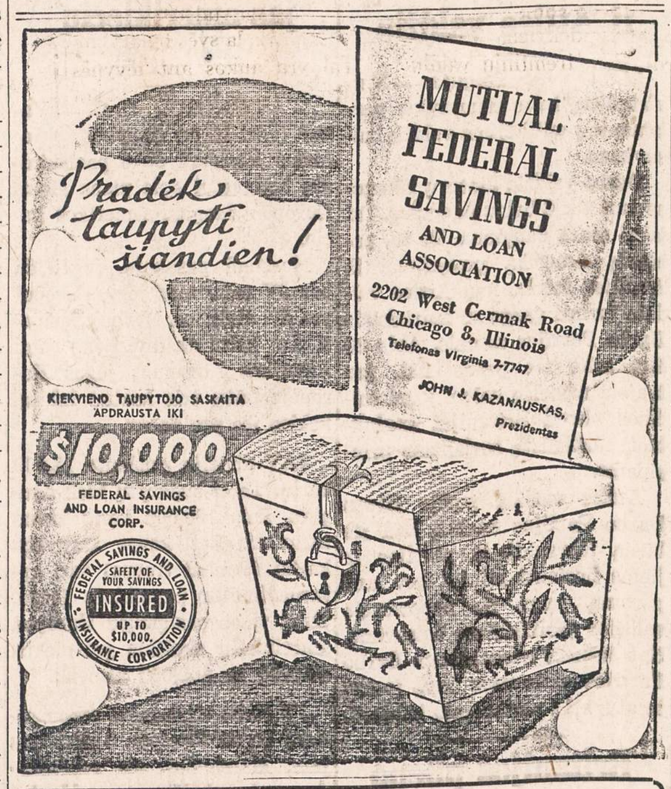
Kam kentėti ir nemiegoti per naktis, jei jus galite to išvengti. Pabandykit **BOROCYL OINTMENT.** Jos pagelbėjo daugeliui žmonių. **BOROCYL OINTMENT** pašalina skausmus, niežiejimą, deginimą ir pagelbsti gijimui. Taipgi vartojamos nuo eczema nudegimų ir kitų odos ligų. Kaina $1.50. Siųskit Money Orderį arba nuvykite į:
BOROCYL CO., 1241 NO. ASHLAND AVE
CHICAGO 22, ILLINOIS

Ar Jūsų Inkstai Gerai Veikia?

Inkstai prašalina iš organizmo rugštis ir nereikalingą šlapumą. Jei jie netvarkoje, nuodinga materija lieka kūne ir jūsų kraujuje. Jei turite sunkumo nusišlapinti, jei nakčia dažnai turite keltis, jei galva svaigsta, nugarą skauda, jaučiate nuovargį, jei jūsų paakiai patinę, vartokite
ŽOLIŲ ARBATĄ SANITAS No. 101
Kaina $1.00 su prisiuntimu. Mūsų žolių arbata yra ekspertų sudaryta remiantis ilgų metų patyrimu. Užsakymus su pinigais adresuokit taip:

SANITAS HERBS, DEPT. N
1125 MILWAUKEE AVE., CHICAGO 22, ILL.

Vienas būdas, tai atidaryti sąskaitą Universal Savings and Loan Association, nes čia kiekvieno sąskaita yra apdrausta iki $10,000.00.

Jūs stebėsitės ir džiaugsitės matydami, kaip sąskaita greitai auga, pridėdamą gerą nuošimtį prie sistematiško taupymo.

Pas mus padėti indėliai prieš 10 d. mėnesio neša nuošimtį nuo 1-mos dienos.

UNIVERSAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
1739 So. Halsted St. Chicago 8, Ill.
HAymarket 1-3317
Atdara kasdieną nuo 9 val. ryto iki 5 val. vakaro. Ketvirtadieniais iki 8 val. vak. Trečiadieniais ir šeštadieniais nuo 9 ryto iki 12 pietų

INDIANA VALSTYBĖS GUBERNATORIAUS PROKLAMACIJA

Vasario 16-sios proga Indiana valstybės gubernatorius Henry F. Schricker paskelbė tokią proklamaciją:

STATE OF INDIANA
EXECUTIVE DEPARTMENT
INDIANAPOLIS

PROCLAMATION

Executive order No.
For: Republic of Lithuania Day
February 16, 1951.

To all to whom these presents may come, greeting:

WHEREAS, the 16th day of February, 1951, will mark the 33rd anniversary of the declaration of independence by the people of the Republic of Lithuania; and

WHEREAS, on that day the citizens of the State of Indiana who are of Lithuanian origin or descent will convene in various comuunities throughout the State to commemorate that occasion and to join their countrymen in the grief of a liberty-loving nation caused by the aggression and acts of injustice of the Soviet Union which took over Lithuania by force of arms, usurped the sovereign and inalienable rights of the Lithuanian people and proceeded with the extermination of them by mass deportation, imprisonment and execution; and

WHEREAS, the Lithuanian people are strongly opposed to foreign occupation and oppression and are determined to restore their freedom and sovereignty which has always been recognized by the Government of the United States of America; and

WHEREAS, because of their unmistakable attitude toward communism struggling for world domination, the Lithuanian people, together with a million Americans of Lithuanian descent, represent an important force in the present fight of free nations against the communist aggression; and

WHEREAS, the residents of the State of Indiana feel deep sympathy for the gallant people of the Lithuania and of other countries, presently enslaved by the Kremlin imperialism;

NOW, THEREFORE, I Henry F. Schricker, the Governor of the State of Indiana, proclaim and designate, **February 16, 1951, as Republic of Lithuania Day** throughout the State of Indiana and commend all interested groups, organizations, and individuals to appropriately observe the occasion, encouraging the Lithuanian people and wishing that they soon attain their goal of freedom and independence which they so ardently desire and cherish, and to which they have every right.

(S E A L)

In testimony whereof, I have hereunto set my hand and caused to be affixed the great seal of the State of Indiana, at the Capitol, in the city of Indianapolis, this 4th day of February, 1951.

(Signed)
—**Henry F. Schricker**
Governor of Indiana.

By the Governor
(Signed) Leland L. Smith
Secretary of State.

KAIP DETROITO LIETUVIAI MINĖDAVO VASARIO ŠEŠIOLIKTĄJĄ

Laikas neša mus, kaip srovė neša laivelį. Ir daug ką, kas dar taip neseniai įvyko, mes pamirštame ir tai išnyksta iš mūsų atminties. Todėl, gal būt, bus įdomu apžvelgti, kaip mnėdavo Detroito lietuviai vasario šešioliktosios sukaktį penkių pastarųjų metų bėgyje.

1945 metais minėjime kalbėjo Lietuvos konsulas Chicagoje P. Daužvardis. Meninėje dalyje dainavo iš Chicagos atvykusi dainininkė Skeveriutė ir Detroito dainininkė M. Galinienė.

1946 metų minėjimo atsišaukimas kalba apie "Lietuvių Dieną". Taip tada buvo vadinamas vasario šešioliktosios minėjimas. Tame minėjime kalbėtojais prelegentais buvo leitenantas Antanas Vaivada, kunigas dr. I. F. Boreišis, teisėjas J. P. Uvikas, advokatas Alex Konradas ir E. Paurazienė. Atsišaukime, kviečiančiame lietuvius dalyvauti minėjime, pasakyta: "išgirskime šauksmo Lietuvos vargstančių žmonių, sužinokite kaip Lietuvoje ir pabėgėliai kituose kraštuose gyvena. Leitenantas Vaivada, būdamas Europoje, USA tarnyboje, pats matė ir plačiai susipažino su lietuviais pabėgėliais. Jis gyvu žodžiu nušvies jų padėtį. Taipgi lietuviai kariai J. Kasevičius ir J. Mikalauskas pranešimus padarys, ką yra matę būdami karėje po platų pasaulį; labai žingeidu kiekvienam išgirsti".

Meninėje to minėjimo dalyje dalyvavo Detroito dainininkai: Marijona Galinienė, Jonas Valiukas ir Agota Joy (Juodsnukaitė). Taip pat dalyvavo Lietuvių Radijo choras. Minėjimą rengė Lietuvių Organizacijų Centras.

1947 metais minėjime jau dalyvauja pirmieji tremtiniai. Jie pakviesti kalbėtojais ir sulaukia labai didelio susidomėjimo. Kalbėjo Amerikos Lietuvių Tarybos propagandistas B. Budginas, atvykęs iš Chicagos, ir Detroite apsigyvenęs buv. tremtinys inž. J. Dunčia.

Programos meninėje dalyje dainavo Radijo choras, vedamas Jono Valiuko.

1948 metais minėjimas įvyko kaipo "Lietuvių Nepriklausomybės Akto paskelbto vasario 16 d. Vilniuje 30 metų sukakties minėjimas".

Minėjimas buvo suskirstytas į tris dalis: Iškilmingoji dalis, meninė dalis ir linksmoji dalis.

Tame minėjime pirmą kartą Detroito viešumai pasirodė naujieji detroitiečiai tremtiniai, kurių tada buvo apie 30 asmenų.

Minėjimo kalbėtojais buvo knygos "Mirties Kolona" autorius Antanas Tolis. Jo kalbos tema: "Lietuva raudonojo teroro auka". T. Dambrauskas tarė žodį tremtinių vardu ir. Dr. B. Kazlauskas pasakė pasaulio politikos raidos apžvalginę kalbą po optimistiniu pavadinimu: Lietuva vėl bus laisva.

Balfo pirmininkė E. Paurazienė kvietė aktyviai dėtis į Balfo darbą.

Meninėje to minėjimo dalyje buvo pastatytas Detroito Lietuvių Buv. Tremtinių Draugijos parengtas vaizdelis - montažas "Laisva Lietuva". Vaizdelį parašė ir surežisavo Alė Rūta Nakaitė - Arbačiauskienė. Tame vaizdelyje, kaip kalbą atsišaukimas: scenos ir naujos Lietuvos vaizdai, dainos, deklamacijos, tautiniai šokiai. Pastatymo muzikinę dalį tvarkė Kvedaras.

Po vaizdelio Lietuvių Radijo Balso choras, vadovaujamas J. Valiuko, padainavo patriotinių dainų. Tada Radijo choras susidėjo iš apie 40 dainininkų, kurių tarpe gal tik 3 ar 4 buvo buvusieji tremtiniai.

1949 metais įvyksta Detroito Lietuvių Organizacijų centro parengtas "Iškilmingas Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo 31 metų sukaktjes minėjimas". Minėjime kalbėjo kun. dr. I. F. Boreišis, Detroito miesto mero atstovas Kelly, Amerikos Lietuvių Tarybos sekretorius dr. Pijus Grigaitis ir Detroito universiteto prof. Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto atstovas, dr. Pranas Padalskis.

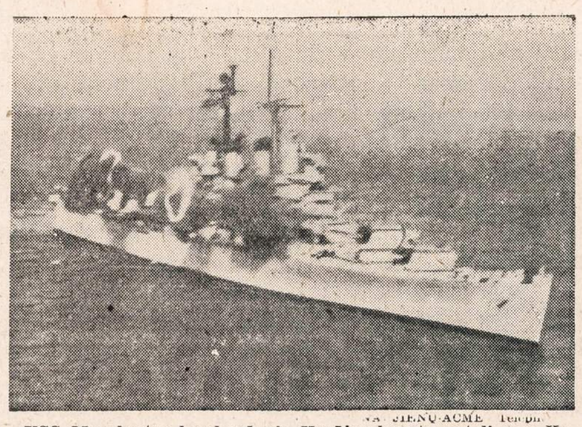
Meninėje minėjimo dalyje Detroito Lietuvių Radijo Balso choras padainavo patriotinių dainų ir buvo pastatytas Jurgio Gliaudos vaidinimas "Laisvės kovų aidai". Vaidinime buvo dainų ir tautiškų šokių. Muzikinę vaidinimo dalį apipavidalino muz. Kvedaras.

Minėjimo atsišaukime mes skaitome: kiekvienas tą dieną teprisimena mūsų brangią tėvynę Lietuvą ir jos sūnų kovas dėl laisvės. Kalbėtojai patieks naujų žinių apie Lietuvos padėtį ir apie Lietuvos laisvės bylą. Radijo choras sužavės klausytojus daina. Vaidinimas "Laisvės kovų aidai", specialiai skirtas Laisvės kovoms paminėti. Jis sujudins kiekvieną lietuvišką širdį. Buv. tremtinių vaidintojų grupė jau gerai žinoma detroitiečiams savo gražiais pasirodymais.

1950 metų minėjimas dar daug kam gerai užsilikęs atminty. Juk tai buvo prieš metus laiko. Jau tada Detroite buvo įsikūrusi tūkstantinė masė naujųjų ateivių, buvusių tremtinių. Minėjimas buvo puošnus ir nuotaikingas.

Kalbėjo Detroito universiteto prez. Dr. Celestin J. Steiner. Jis buvo Detroite pirmas mokslininkas amerikietis, aktyviai prisidėjęs prie Lietuvos prarastos laisvės minėjimo savo mokslininko žodžiu ir mokslininko autoritetu.

Kitas kalbėtojas buvo profesorius Balys Vitkus, žinomas

USS Manchester bombarduoja Korėjos krantą netoli nuo Kosango. Per 3 dienas laivas iššovė 3,446 šovinius.

asmuo lietuvių politiniame gyvenime.

Meninėje dalyje pasirodė Detroito lietuvių skaučių draugovė su tautiniais šokiais ir deklamacijomis.

Poetas Jurgis Gliauda dalyvavo su tai dienai skirtais eilėraščiais.

Detroito Lietuvių Radijo Balso choras, vedamas muz. Broniaus Budriūno, padainavo nuotaikingų dainų, praturtindamas savo repertuarą dar detroitiečiams negirdėtomis dainomis.

Per visus šiuos minėjimus buvo paskaitomos Michigano gubernatorių deklaracijos, kuriomis vasario šešioliktoji diena yra skelbiama "Lietuvos Respublikos diena". Tą dieną vėliavos virš Michigano valdiškųjų pastatų plėvesuoja Lietuvos Respublikai pagerbti. Taip pat gubernatoriai visuomet pabrėždavo, kad nereikią nustoti vilties sulaukti dabar okupuotos Lietuvos laisvę. Gal būt, toji laisvės diena jau esanti ir visai netoli.

Susirinkusieji paskelbdavo aukštiesiems valstybės pareigūnams siunčiamas rezoliucijas, kuriose reikalaujama sustabdyti lietuvių tautos eksterminaciją, trėmimus ir pajudinti Lietuvos laisvės bylą.

Šešioliktosios vasario minėjime patriotingoji Detroito visuomenė visuomet sudeda nemažai aukų Lietuvos laisvės bylai remti. Tai yra aukos ant tėvynės aukuro. Tos aukos kartu yra ir akivaizdus detroitiečių patriotizmo įrodymas. Už tai garbė detroitiečiams.

"NAUJIENOS" SPAUSDINA KNYGAS, PLAKATUS IR ATLIEKA ĮVAIRIUS SPAUDOS DARBUS

Cleveland, Ohio

Metinis Tremtinių Draugijos susirinkimas

Lietuvių Tremtinių Draugijos Clevelando metinis visuotinis narių susirinkimas, negalėjęs dėl techniškų kliūčių įvykti š. m. vasario mėn. 11 d., šaukiamas š. m. vasario 25 d. 11:30 val. Lietuvių salės patalpose.

Šiame susirinkime draugijos valdyba padarys ataskaitinį pranešimą už savo kadencijos laiką, bus patiekta tvirtinti draugijos piniginė apyskaita ir renkama nauja draugijos valdyba, revizijos komisija ir garbės teismas. Visų draugijos narių dalyvavimas šiame susirinkime yra būtinas. Maloniai kviečiame ir visus naujai atvykusius tremtinius atsilankyti šiame susirinkime ir įstoti nariais į draugiją.

—**Draugijos valdyba.**

"Naujienos" —yra Jūsų Geriausias Draugas — Užsirašykite Jas.

Hollywood, Calif.

Šeimyniška sueiga

Pas Antaną ir Kostanciją Slabius sausio 28 d. įvyko šeimyniškas pobūvis. Susirinkus svečiams, prasidėjo asmeniškas pasikalbėjimas. Ponai Slabiai pasisakė, kad jie kilę iš Chicagos priemiesčio (Melrose Park). Ten jie turėję keletą nuosavų namų ir gyvenimas neblogai klojosi. Kaip tėvai, taip ir jų dukrelė Stella bei sūnus Jonas visi smagūs, nuoširdūs ir jų išraiškoje matėsi didelis pasitenkinimas.

Kai visi susėdom už stalų, tuoj p. Slabis pradėjo pilstyti į stiklelius gėrimus,—gražų rausvą eleksyrą. Vienas iš svečių paklausė, už kieno sveikatą išgersime. Girdi, į mūsų dukrelės ir būsimo žento sveikatą, nes jie bus jaunavedžiai. Tad tegul gyvuoja Stella ir K. Podzon, — taip pareiškė p. Slabis.

Tuo tarpu ponia Slabis tik neša, tik skuba krauti ant stalo visokias patrovas. Ir iš tikrųjų apetitą labai akstino, ir tai buvo nepaprastas maisto gardumėlis.

Tarp svečių buvo chicagiečiai Čseliai. Jie atvyko pas seserį Dargelas. Besisvečiuodami papasakojo apie Chicagos šalčius ir abelnai apie lietuvių veikimą.

Pobūvis buvo jaukus ir linksmas, ir visi išsiskirstė geroje nuotaikoje.

—**Ona Klevinskienė.**

SVEIKINAME LIETUVIUS
LAI BŪNA TAIKA ŽEMĖJE!
MARIA'S GROCERY
1412 W. 17th St.
CAnal 6-6910

Daugiausia apie Kanadą ir Lietuvą žinių duoda nepartinė ir nesrovinė—patriotinė

"NEPRIKLAUSOMA LIETUVA"

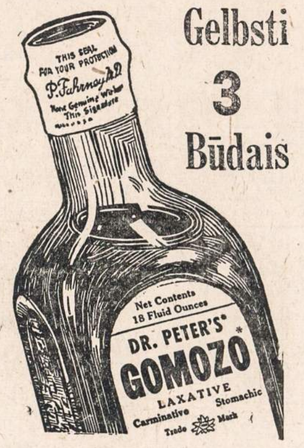
8-nių puslapių didelio formato savaitraštis, redaguojamas moderniškų, Lietuvos laikraščių pavyzdžiu, būdu.

KAINA: Kanadoj 4 doleriai. Visur užsieniuose 4 dol. 50c. Australijoje 5 doleriai

ADRESAS:

"Nepriklausoma Lietuva", 3A, Fourth Ave., Ville Lasalle, Montreal, Que., Canada.

ŠI GYDUOLĖ

Gelbsti 3 Būdais

1 Dr. Peter's Gomozo teikia greitą, švelnią, smagią pagalbą nuo užkietėjimo ir tokių simptomų, kaip galvos skausmas, nevirškinimas, nemiga, apetito stoka, gazai dėl rambaus vidurių išvalymo.

2 Dr. Peter's Gomozo tai laiko įrodytas pilvui tonikas.

3 Dr. Peter's Gomozo išsklaidanti orą veikla palengvina surugusį, gasų išpustą, netvarkų pilvą.

Gomozo yra išsiskirianti formulė — sudėtis — (ne vienos ar dviejų) — 18-kos Gamtos žolių, šaknų ir botanikos medžiagų — įrodančių veiklumą daugiau kaip 80 metų. Išbandyk ją šiandie ir pamatyk, ar ji yra kaip tik jum reikalinga gyduolė. Gauk Gomozo savo kaimynystėj arba pasiųsk reikalavimą mūsų specialaus susipažinimui pasiūlymo.

SIŲSKIT ŠĮ "SPECIAL PASIŪLYMO" KUPONĄ—DABAR
☐ Įdėtas $1.00. Atsiųskite man apmokėtą reguliarią 11 unciju bonką GOMOZO.
☐ C. O. D. (Išlaidos pridėtos.)
Vardas.....
Adresas.....
Pašto Ofisas.....
Dr. Peter Fahrney & Sons Co.
Dept. 670-43F
2501 Washington Blvd., Chicago 12, Ill.
256 Stanley St., Winnipeg, Man., Canada

HOLLAND HERRING!
. . . paruoštos ir apsudintos ant jūrių!
Pasaulio mėgiamo skonio. Maistingos, pasotinančios, turtingos vitaminais ir mineralais. Nusipirkite jų šiandien Gavėnios specialiams valgiams. Dubokite, kad būtų šis antspaudas: NEMOKAMAI: Tiesiai iš Olandijos, nauja silkėms valgyti paruošimo knyga. Kaip jas užlaikyti; paruošti; skoningai prirengti valgymui. Rašykite: Holland Herring Fisheries Assn., Room 400, 250 Park Avenue, New York 17, N. Y.

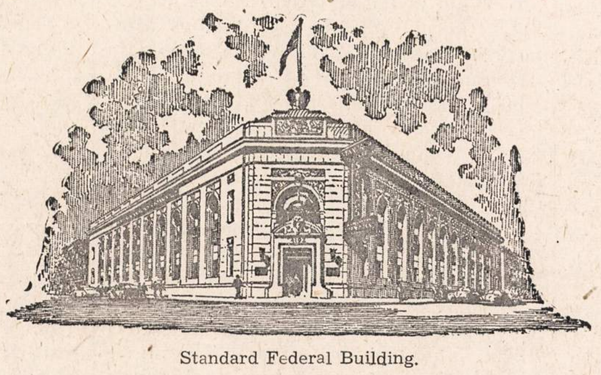
. . . Sveikiname Lietuvius . . .
WORKMEN SAVINGS and LOAN ASSOCIATION
2703 West 47th Street
LAfayette 3-4607
HENRY W. ZIOLKOWSKI, prez.
RAY A. ZABICKI, sekretorius
FRANK WOZNIAK, iždininkas.

CONRAD
PHOTO STUDIO
(lietuvis fotografas)
Specialybė vestuvės. Visų rūšių nuotraukos. Moderniškai įrengta su Hollywood šviesoms.
414 WEST 63rd ST.
Tel.: EN 4-5883
EN 4-5840

Taupyk Saugiai ir su Geru Uždarbiu

Turtas $28,000,000. Atsargos fondas $2,600,000.

Stipriausia Taupymo Įstaiga Amerikoj.

Standard Federal Building.

Standard Federal Savings

4192 Archer Avenue, Brighton Park, Chicago 32, Illinois.

JUSTIN MACKIEWICH, PRESIDENT IR MGR.
TELEFONAS: VIRGINIA 7-1141.

Narys Federal Savings and Loan Ins. Corp.

NAUJIENOS
-PIRMAS IR GERIAUSIAS DIENRAŠTIS

NAUJIENOS yra plačiausiai skaitomas lietuvių dienraštis, nes jas redaguoja patyrę ir savo darbą gerai moką laikraštininkai, o jose bendradarbiauja visi įtakingesnieji lietuvių visuomenės veikėjai.

Kiekvieną rytą, o didesnėse lietuvių kolonijose ir vėlų vakarą čikagiečiai laukia NAUJIENŲ, nes žino, kad jose ras svarbių ir įdomių žinių. Chicagos laikraščių "stenduose" NAUJIENŲ parduodama šešis kartus daugiau, negu kitų lietuviškų dienraščių.

NAUJIENOS yra laukiamos ir mėgiamos, nes per 38 metus jos rūpinosi ir šiandien rūpinasi Amerikos lietuvių ir visos lietuvių tautos gerove. Gyvybiniai lietuvių tautos reikalai NAUJIENŲ visuomet buvo statomi pirmon vieton, o grupių, asmenų ir privatūs reikalai visuomet būdavo nustumiami paskutinėn vieton.

NAUJIENOS niekam nepataikauja, žinių nevynioja į "bovelną" ir nėra surištos jokiais pasižadėjimais, duotais bet kurios spalvos tarptautinėms organizacijoms. NAUJIENOS rašo teisybę, nors kartais ji kai kam karti.

NAUJIENOSE yra "Skaitytojų balsų" ir "Kritikos bei polemikos" skyriai, kuriuose skaitytojai gali pasisakyti įvairiausiais klausimais. NAUJIENOSE pareiškia savo nuomonę ir tie žmonės, kurių įsitikinimai skiriasi nuo bendros liberalinės ir demokratinės NAUJIENŲ politikos.

—Be NAUJIENŲ šiandien negalima apsieiti, jei nori būti informuotas apie lietuvių tautos kovas ir reikšmingesnius pasaulio įvykius,—pasakoja visuomenės reikalais besidomį lietuviai.

NAUJIENŲ prenumerata yra ketvirtame šio laikraščio puslapyje. Jei norite dienraštį užsisakyti, tai rašykite tokiu adresu:

NAUJIENOS
1739 South Halsted Street **Chicago 8, Illinois**

PROGRESS
LIETUVIŲ BENDROVĖS
KRAUTUVĖS
PEČIAI, ŠALDYTUVAI, TELEVIZIJOS APARATAI, SKALBIAMOS MAŠINOS, BALDAI, MATRACAI, KILIMAI, LOVOS IR VAIKŲ BALDAI.
Didžiausias Pasirinkimas
MAŽIAUSIOS KAINOS
Lengviausi Išmokėjimai.
Baldai Padaromi Pagal Užsakymą
PROGRESS FURNITURE Co.
3224 SO. HALSTED ST.
Tel. VIctory 2-4226
4183 ARCHER AVE.
Tel. LAfayette 3-3171
CHICAGO, ILL.

SKAITYKIT IR KITUS RAGINKIT SKAITYTI "NAUJIENAS"

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.

1739 South Halsted Street, Chicago 8, Ill. Phone CAnal 6-8500

Entered as second-class matter March 7, 1914 at the Post Office at Chicago, Ill., under the Act of March 3, 1879.

Subscription Rates:
$9.00 per year in Canada
$9.00 per year outside of Chicago
$10.00 per year in Chicago
5 cents per copy

Užsakymo kaina:
Chicagoje—paštu:
Metams $10.00
Pusei metų $5.50
Trims mėnesiams $3.00
Vienam mėnesiui $1.25
Chicagoje per išnešiotojus:
Viena kopija ..... 5c.
Savaitei ..... 30c.
Mėnesiui $1.25

Jungtinėse Valstybėse, ne Chicagoj:
Metams $9.00
Pusei metų 5.00
Trims mėnesiams 2.50

Užsieniuose:
Metams $11.00
Pusei metų 5.50
Trims mėnesiams 3.00

Naujienos eina kasdien, išskiriant sekmadienius. Leidžia Naujienų Bendrovė, 1739 So. Halsted Street, Chicago 8, Ill. Tel. CAnal 6-8500.
Pinigus reikia siųsti pašto Money Orderiu kartu su užsakymu.

Pavergtos Lietuvos Pripažinimas

Jungtinės Amerikos Valstybės nepripažino Lietuvos, Latvijos ir Estijos aneksijos. Šitą JAV nusistatymą, viešai pareikštą 1940 m., pabrėžia tas faktas, kad nepriklausomos Lietuvos diplomatiniai ir konsulariniai atstovai šioje šalyje naudojami visomis prerogatyvomis, susijusiomis su jų užimamais postais.

Šiandien, Lietuvos Nepriklausomybės sukakties proga, Jungtinės Valstybės per radiją "Voice of America" prabils į Lietuvos žmones, gyvenančius už Geležinės Uždangos. Oficialus Amerikos Balsas kalbės, per bolševikinių uzurpatorių galvas, į pavergtą lietuvių tautą.

Tuo būdu Amerika visam pasauliui parodys, kad ji pripažįsta ne "Tarybų Lietuvą", kurią valdo Kremliaus satrapai, o **pavergtą Lietuvą**, kuri iki 1940 m. buvo suvereninė (nepriklausoma) valstybė.

Suvereninės teisės, kurias Rusijos bolševikai smurtu išplėšė Lietuvai, turės būti jai grąžintos! Tai sako galingiausios pasaulyje demokratijos balsas.

Pagalba Indijai

Nežiūrint to, kad Indija neremia Jungtinių Valstybių žingsnių Korėjoje, prezidentas Trumanas kreipėsi į JAV kongresą, prašydamas jį skubiai paskirti pinigų milijonui tonų grūdų nupirkti, kad jais būtų galima sušelpti Indiją, kuriai gresia badas.

Indija kreipėsi į Jungtines Valstybes ir prašė duoti jai bargan, lengvomis skolos atmokėjimo sąlygomis, du milijonu tonų duoninių grūdų. Bet prezidentas siūlo tuojau parūpinti jai vieną milijoną tonų, o antrąjį milijoną paskolinti arba duoti mainais už reikalingas Amerikai medžiagas, kai bus geriau ištirta padėtis Indijoje.

Prez. Trumanas visai teisingai sako, kad Amerika privalo padėti bėdoje esančioms laisvoms tautoms, nepaisant, ar jų valdžių vedama politika mums patinka, ar ne. Neduodama joms pagalbos, Amerika stumtų jas į laisvės priešų globį.

Britų Plienas Suvalstybintas

Vakar įėjo galion Britanijos įstatymas, kuriuo tos šalies plieno ir geležies pramonė paverčiama valstybės nuosavybe. Buvusieji įmonių savininkai gaus už savo liejyklas, dirbtuves ir rūdos kasyklas "teisingą" atlyginimą iš valdžios, pagal bešališką jų vertės apskaičiavimą.

Tie turtuoliai nebus "likviduoti" arba marinami badu, kaip kad Rusijoje darė su "buržujais" bolševikai. Jie galės gyventi iš gauto atlyginimo nuošimčių arba įdėti pinigus į kitokias pramones, kurios dar nėra nacionalizuotos.

Britanijos plieno pramonė pagamina į metus 16 su viršum milijonų tonų — daugiau, kaip visos kitos šalys pasaulyje, išimant Jungtines Valstybes, kurios pagamina virš 100 milijonų tonų, ir Sovietų Sąjunga — apie trečdalį to kiekio.

Pervedus plieno gamybą valstybės nuosavybėn, visos pagrindinės pramonės Britanijoje bus nacionalizuotos. Taigi Darbo partijos programos stambiausioji dalis bus įvykdyta.

Kaip valdžiai seksis tvarkyti tas pramones, tai, žinoma, kitas klausimas. Priešai nuolatos šaukia, kad suvalstybintose pramonėse esą daug "biurokratijos"; tačiau žmonės daugumoje, matyt, yra patenkinti. Anglių pramonė pvz. seniau buvo visai apleista, o dabar yra modernizuojama ir darbo našumas kasyklose žymiai pakilo; o kas svarbiausia, angliakasių gyvenimas pasidarė žmoniškas.

Britanija daro didelį eksperimentą — ir daro jį ramiu ir tvarkingu būdu. Visuomenė turi pilną laisvę kritikuoti ir nurodinėti klaidas. Iš Britanijos pasisekimų ir klaidų pasimokys ne tik jos žmonės, bet ir kitos tautos.

APŽVALGA

KITIEMS PERŠA ROJŲ

Bimba tyčiojosi iš Viktoro Biržiškos ir kitų Lietuvos inteligentų, kuriems dėl anglų kalbos nemokėjimo sunku susirasti šioje šalyje tinkamas darbas, ir rašo jiems pamokslą:

"Tikra tragedija. O jei tie intelektualai nebūtų susižavėję hitlerizmu (! — *"N." Red.)*, nebūtų pabūgę Lietuvos žmonių (!!—*"N." Red.)* ir nebūtų bėgę iš Lietuvos arba jei tuojau po karo būtų sugrįžę Lietuvon — kiek jie šiandien gražaus, naudingo, kurybiško darbo turėtų! Nereikėtų verkti, dejuoti ir žūti tolimame krašte."

Bet kodėl į tą "laimingą" kraštą nei prašomi, nei verčiami nenori važiuoti lietuviai komunistai?

Štai, JAV valdžia rengiasi savo lėšomis nuvežti tenai Vincą Andrulį; bet kiek triukšmo jisai ir jo bičiuliai dėl to kelia!

Anąmet buvo kviečiamas į Maskvą "draugas" Prūseika. Jisai nevažiavo "kurybišką darbą" dirbti ir savo bičiuliams sakė: "Ar aš durnas tenai keliauti?"

Bimba buvo gavęs progą Lietuvon nuvykti ir pasidairyti. Bet tuojau jisai spruko atgal. Galima neabejoti, kad jeigu jam būtų pasiūlyta *apsigyventi* bolševikų valdomoje Lietuvoje, tai jisai nesutiktų už jokį pinigą.

Jisai tiktai kitiems perša rojų (nes už tai gauna užmokėti), o pats laikosi nuo jo iš tolo, numanydamas, kas atsitiko Z. Angariečiui-Aleksai, Juozui Sakalauskui-Šukiui ir kitiems.

PALENGVINS D. P. ĮVAŽIAVIMĄ

JAV Displaced Persons komisija Franfurte paskelbė naują procedūrą tremtiniams atvežti į Ameriką, kad galėtų atvykti į J. A. V. dar 80,000 asmenų prieš pasibaigiant dabartinio įstatymo terminui, š. m. birželio 30 d.

Iki šiol turėjo duoti tremtiniams afidavitus Amerikoje gyvenų jų draugai. Pagal naują procedūrą užtikrinimus galės duoti būsimieji samdytojai Amerikoje arba pati DP komisija.

Pagal DP įstatymą įvažiavo į JAV iki šiol 225,000 asmenų, o įstatymas autorizavo įleisti 305,000 D. P.

Kreivys gauna bonų

Iš Springfieldo skelbiama, jog II Pasaulinio karo veteranų dalis neatsiliepė pasiimti sau jiems priklausančių bonų čekių. Juos auditorius Cooper prašo kreiptis į Chicagos ofisą, 188 W. Randolph Street. Sąraše minima mažiausiai bent viena ir lietuviška pavardė: Frank Kreivis, 7701 S. Ruther, Oaklawn.

27,000 vyrų liečia

Senatui nutarus šaukti į kariuomenę aštuoniolikmečius, įstatymo bus paliesti 27,000 jaunuolių Cook apskrity, o iš viso Illinojaus valstybėje 50,000.

Jei bus laikomasi šių dienų tempo, kai per mėnesį pašaukiama čia 5,000, aštuoniolikmečių grupei priimti reikės netoli metų.

Skaitykite ir kitus paraginkite skaityti "NAUJIENAS"

MŪSŲ SOCIALINĖS PROBLEMOS

BUVUSIŲ DP PSICHOZAS

6. *VYTAUTAS KAVOLIS*

—Jeigu ne jūra, pėsčias grįžčiau į Hanau", rašė tūlas tremtinys, per kovas ir pasišventimą pagaliau išsikovojęs vizą į Ameriką ir šioje šaly įsikūręs.

Ar vadintini tokie žmonės tinginiais, išlepėliais, "ponais", nenorinčiais užmiršti buvusių referentiškų grožybių nepriklausomoje Lietuvoje, įskaitant tarnaitę, šešias valandas darbo ir pan.? Tai labai neteisinga ir neinformuota pažiūra.

Šie žmonės yra nei daugiau nei mažiau kaip nesveiki: jie yra psichiškai paveikti savo pergyvenimų.

Kaip gyvenimas "ardo nervus"

Žmogiškoji psichika nėra vien fiziologiška. Ji yra integracija, kuri sukuriama ant fiziologinio pagrindo visuomeniniais procesais — santykiaujant su žmonėmis. Ji palaikoma taip pat visuomeninių santykių pastovumu ir sistematingumu. Pairimas visuomenėje iššaukia panašų pairimą ir žmogaus psichikoje. Taip, pavyzdžiui, Chicagos rajonai, kuriuose gyvena imigrantai, imigracijos procese išgyvenę savo įprastų socialinių formų pairimą, yra vienas iš trijų svarbiųjų Chicagos psichinio pairimo židinių. Iš čia daugiausia psichinių ligonių gabenama į sanatorijas.

Kiekvienas iš tremtinių bus susidūręs su psichinio pairimo faktais. Prisimenu ukrainietį, kuris raudavo raudonas gėles, tarydamas žudąs komunistus. Buvo nukentėjęs nuo rusų komunistų. Arba paranoidas, kurį naktimis lankydavę kažkokie žmonės ir tykodavę suimti, o šeimininkas — nunuodyti. Tenka tik stebėtis, kad tokių reiškinių po to, ką patyrėme, nėra daugiau.

Užsieniečiai, stebėję DP gyvenimą, dažnai išreikšdavo nusistebėjimą, kad šitiek perkentę tremtiniai nepažlugo ir sugeba dar kurti ir tiekti. Lietuviai, laimei, buvo vis dar mažai sumiesčioninta tauta; o nervinės ligos eina, kaip žinoma, koja kojon su urbanizacija. Sakysime, New Yorko valstybėje iš 12 vaikų, gimusių 1940 metais, vienas per savo gyvenimą pagal statistinius duomenis laukiamas apsirgsiant psichine liga. Sykį atvykus į Ameriką, nėra jokio pagrindo manyti, kad šios statistikos aplenks tremtinių vaikus, ypač jei tremtiniai netinkamai organizuos savo gyvenimą, gyvens netinkamuose rajonuose, ir savo vaikus auklės ta kryptim, kuri juose ugdys lojalumo konfliktus.

Keli tremties gyvenimo bruožai

Nepaisant ankstyvesnio vidinio sveikumo, tremties patirtis buvo tokia, kad įvairūs psichiniai pakrikimai buvo neišvengiami. Mane domina ne tie kraštutiniai ir reti atvejai, kurie priklauso psichiatrui, bet socialinė tikrovė, iškylanti iš platesnio įsigalėjimo ligos, kurią norėčiau pavadinti *buvusių DP psichozu*.

Kaip "politinės emigracijos" paskirtimi begražintume savo tremties patirtį, reikšmingasis faktas yra, kad *žmonės pergyveno eilę metų be prasmingo užsiėmimo*. Daugelis surado "hobbies", visuomeninę veiklą, partijų rietenas. Dabar, tiesa, mada ant partijų pilti pamazgas. Bet aš drįsčiau statyti klausimą, ar jos visuomenei daugiau savo barniais pakenkė, ar daugiau pasitarnavo, pagelbėdamos išlaikyti psichinę pusiausvyrą daugeliui į jas įsivėlusių žmonių, suteikdamos jiems tam tikrą užsiėmimą, tam tikra prasme. Gal šioji veikla išsaugojo ne vieną vertingą asmenybę nuo desperacijos voratinklio.

Buvo tremty žmonių, kurie dirbo tikrai pozityvų darbą — nors gal būt ir ne savo profesijoje. Psichiškai svarbus yra darbo prasmingumas, o ne jo charakteris. Tokie žmonės šiandien buvusių DP psichozo simptomais nesiskundžia. Bet pozityvių darbų tremty nebuvo gausu.

Gausesnė buvo grupė tų, kurie neturėjo kuo užsiimti, ir todėl sudarė dėkingą publiką kiekvienam nervus šiek tiek pakutenti žadančiam veikimui. Šia proga kilo ir didysis susidomėjimas kultūra, menu, literatūra. Jį vykusiai pailiustruoja jaunas vyrukas, sykį knygyne abejingai vartęs knygą ir išvydęs keletą žodžių, leidžiančių spėti apie atvirą intymaus gyvenimo traktavimą, su didžiausiu entuziazmu staiga tą knygą nusipirkęs. Šis "kultūrinis" entuziazmas buvo esmiškai skirtingas nuo kultūrinio renesanso, juntamo Amerikos lietuviuose penkiasdešimt metų atgal. Antrasis trumpiau ir tvėrė.

Charakteringas šios tremtinių grupės psichikos aspektas buvo chroniškas įpratimas *laukti pašalpos*. Pašalpa buvo traktuojama kaip teisė ir kaip pareiga (pareiga, žinoma, kitų...). UNRRA ir IRO buvo traktuojamos kaip gamtinės apraiškos, sukurtos išimtinai paskirčiai šelpti kaip tik juos. Jeigu vienas gaudavo skrandą iš Raudonojo Kryžiaus, irgi eidavo ir kitas reikalauti be jokio kito pagrindo, kaip tik: kadangi Jonaitis gavo, tai kuo aš blogesnis!

Ši linkmė atsispindi ir humoristiniuose tremtinių atsiliepimuose apie save: "Dievo paukšteliai" (supraskite: *Dievas* davė dantis, *duos* ir duonos), kalbos apie visokius "ubagiškus" gyvenimo aspektus ir pan. Skautų buvo mėgiama daina, kurioje tremtiniai lyginami su čigonais. Ši daina, nors svetima, turėjo išreikšti "mūsų" psichinę situaciją.

Prieglaudos dvasia

Keturių metų laikotarpy asmenybės buvo daugiau ar mažiau šios psichikos paveiktos. Stebuklas būtų buvęs, jei būtų kitaip. Nemaža žmonių ėmė jaustis savo rūšies prieglaudoje beesą, priklausą nuo kitų ir nuo kitų geros valios. Maistas ir gandai tapo pagrindinė pasikalbėjimų medžiaga. Buvo kartais stebiamasi net išoriniu asmenybių pakitimu. Buvo nebekreipiamas dėmesys į išrodymą, į socialinius santykius, į nustatytas elgesio normas ir į tradicinę moralę. Tačiau šis procesas vienus paveikė paviršutiniškai ir jie, pakitus sąlygoms, atgavo savo pirmykštes kvalifikacijas; o kiti buvo esmiškai paveikti.

Aš įmatau aiškią paralelę tarp prieglaudų ir DP stovyklų gyventojų psichikos. Buvo keli svarbūs skirtumai: 1. DP stovyklose buvo didelis procentas jaunimo, kuris šiai įtakai nepasidavė, bet buvo jos paveiktas.

2. Stovyklose nebuvo tos nuolatinės žlugdančios ramybės. Nuolat buvo reikalinga su kuo nors dėl ko nors piautis. Jei reikalo nebūdavo, jis būdavo išrandamas. Išradingi būdavo intelektualai. Kai kurios jų bylos buvo reikšmingos pramogos visuomenei. Rezultate žmonės tapo (ar pasirodė) smulkmeniški, bet išsaugojo aktyvų kovos už būvį polinkį. Panašiai veikė ir nuolatiniai neramumai sąryšyje su keitokom UNRRAos ir IRO politikom. Net skryningai, nors gal kiek pakenkė sveikatai, turėjo ir teigiamos reikšmės neleisdami užsnūsti.

(Bus daugiau)

"NAUJIENAS" skaito visų srovių žmonės: darbininkai, biznieriai, profesionalai, dvasininkai, mokslininkai ir valstybininkai.

Prof. VIKTORAS BIRŽIŠKA

PALAIMINTOS NESĄMONĖS

(Lietuvių kalbos vadovo matematinių terminų kritika)

(Tęsinys)

Iš "Vadovo" autorių peršamų matematikams geometrinių "naujybių" visų pirma tenka paminėti įvardo "amplituda" (psl. 171) apibūdinimą, kad tai yra "parabolinio lanko styga". Šiaip amplituda buvo matematikų suprantama prieš 100 metų, o dabar amplituda definuojama, kaip kampas — viena iš koordinatų plokščioj polinėj ar bianguliarinėj (dvikampėj) koordinatų sistemoje. Sunku, žinoma, reikalauti, kad kalbininkai gerai orientuotųsi specialiose koordinatų sistemose ir nevaišintų mūsų archeologinėmis matematinėmis iškasomis. Tačiau vis dėlto iš baigusių aukštesnes mokyklas trijų "išminčių", kad ir kalbininkų, galima buvo laukti paprasčiausios plokščios stačiakampės koordinatų sistemos supratimo. Tačiau "Vadovo" žodynas šių lūkesių nepateisino. Iš tiesų, jau įvardas "koordinata" (psl. 334) yra apibūdinamas, kaip "dydis, kuris aiškiai nustato taško padėtį plokštumoje arba erdvėje". Keista ir nesuprantama "Vadovo" autorių galvosena: jiems yra aišku, kad vienas dydis — koordinata — gali nustatyti taško padėtį plokštumoje ar erdvėje, tuo tarpu kai tatai yra neįmanoma, nes taško padėčiai nustatyti (vis vien "aiškiai", kaip nori p.p. autoriai, ar neaiškiai — tatai pareina nuo brėžimo meno ir nuo mūsų regėjimo organų sveikavimo) plokštumoje reikia dviejų koordinatų, o trijų dimensijų erdvėje — net trijų koordinatų. Lot. įvardas coordinata (cum-ordinata) reiškia suderintą (su kitu dydžiu ar su kitais dydžiais) dydį, kuris vienas, be kitų dydžių, negali taško, kuriam kažkodėl leidžiamas nelietuviškas pakaitas punktas (psl. 458), padėties nei plokštumoje, nei erdvėje, nei daugiau, kaip trijų dimensijų ultraerdvėje nustatyti. Ta pati pastaba galioja ir įvardui "ordinata" (psl. 408), kuri, "Vadovo" "išminčių" teigimu, yra "viena iš koordinatų, *kuri* (mano pabr.) nustato taško padėtį plokštumoje". Ordinatos apibrėžties absurdiškumas nesunku pašalinti, žodį "kuri" pakeitus žodžiu "kurios". Taip pat yra nepriimtinas įvardo "dimensija" (psl. 233) peršamas lietuviškas pakaitas "tįsa" (psl. 554), nes šiuo pakaitu dimensijos prasmė siaurinama ir redukuojama ligi kūno ar erdvės tįsos. Ligi šiol matematikų ir mechanikų vartojamas dimensijos pakaitas "nuomatis" neturi įvardo tįsos trūkumų, ir, atrodo, turėtų būti paliktas.

Pagaliau dar vienas klausimas, liečiąs žodyne nurodomus geometrinius įvardus: psl. 376 nurodomas įvardas "metmenys,-ų" aiškiai nustato šį įvardą esant daugini daiktavardį; o psl. 454 įvardas "projekcija" apibūdinamas, kaip "metmuo" (vienaskaita). Tai kaip pagaliau reikia "Vadovo" autoriai suprasti: ar jie metmenis laiko dauginiu daiktavardžiu, kuriam leidžiama tik daugiskaita, ar ne? Šiuo atveju pasikartoja aukščiau minėta lygčių (ar lygties?) istorija. Panašūs neaiškumai ir nenuoseklumai verčia priminti "Vadovui" lotynų patarlę: medice, cura te ipsum (gydytojau, gydykis pats).

Vadovo kūrėjų sugrąžinti į gemalinę stadiją trigonometrijos terminų aiškinimai žodyne savo absurdiškumu beveik neatsilieka nuo geometrijos įvardų apibūdinimų. Svarbiausios trigonometrijoj vartojamos išreikšto radianais kampo x arba atitinkamojo skritulio (vienetinio radiuso) sektoriaus ploto (x funkcijos yra: sin x, cos x ir tan x, t. y. "sinus" x, "kosinus" x ir "tangens" x. Žodyne figūruoja trys atitinkami įvardai: "sin*us*,-aus" (psl. 495), "kosin*as*,-o" (psl. 334) ir "tangen*tas*,-o" (psl. 543), ir visiems šiems trims atitinkamųjų trigonometrinių funkcijų (praleidus šių funkcijų argumentą x) charakteristikų įvardams nepašykštėta beprasmių, perdėm klaidingų paaiškinimų. Vadovo autorių teigimu, "sinus yra trikampių kraštinių santykis", "kosinas yra trikampio šalinių santykis" ir "tangentas — trikampio šoninių santykis". Čia visų pirma nenurodoma, kokie santykiai — geometriniai ar aritmetiniai autorių turėta galvoje; vadinsime tai neapsižiūrėjimu ir toliau juos interpretuosime, kaip geometrinius (kartotinius) santykius, nes aritmetiniai (skirtuminiai) trikampio dviejų kraštinių santykiai, nustatą tų kraštinių (šalinių ar šoninių, kaip trijų "išminčių" aikštis įsigeidė trikampio kraštinių *pavadinimus* pakeisti kitu šio trikampio katetu, — tai yra labai liūdnas faktas, dar kartą pateisinąs prof. K. Būgos įspėjimą p.p. kalbininkams nesisprausti į svetimų jiems mokslų sritis.

Šių trijų trigonometrinių įvardų darybos atžvilgiu "Vadovo" autoriai yra ir kaip kalbininkai-kodifikatoriai netvarkoje. Nesuprantama, kokiu žodžių darybos dėsniu jų remtasi, sudarant peršamus dabar įvardus: "sinus,-aus", tačiau "kosinas,-o" (lot. sinus complementi, t. y. papildinio sinusas), bet ne "kosinus,-aus", ir pagaliau "tangentas,-o" (vietoje ligi šiolei matematikų vartojamojo įvardo tangensas,-o, lot. tangens,-ntis). Jei leistinas sinus,-aus, tai atitinkamai turi būti ir kosinus,-aus; jei leistinas "tangentas", tai turėtų būti ir "sinusas,-o" bei "kosinusas,-o" ir t.t. Tas pats ryškus nenuoseklumas pastebimas ir kitų, nematematinių įvardų, figūruojančių žodyne, sudaryme. Pvz. psl. 333 randame įvardus "konstrukcija, konstr*uktuoti*," o jau psl. 469 turime "rekonstrukcija, rekonstr*uoti*," kas žodžių darybos atžvilgiu visai atitinka psl. 453 įvardus: produkcija, prod*ukuoti* (ne: produktuoti). Teks, matyti, ir šiuo atveju "Vadovu" nesivadovauti ir grįžti prie seniai jau vartojamo ir gyvenime visai prigijusio įvardo — konstruoti (ne: konstruktuoti, kaip "Vadovo" autorių peršama), kuris darniai bus susijęs ir atitiks įvardus: rekonstruoti ir produkuoti bei reprodukuoti (psl. 471).

(Bus daugiau)

LITERATŪRA ❀ MENAS ❀ MOKSLAS

Nr. 127 ★ LITERATŪROS DRAUGIJOS SKYRIUS ★ EINA KAS ANTRAS ŠEŠTADIENIS ★ 7 METAI

MARIJA STEIKŪNIENĖ

BERNIUKAS

Atsitiktinai, beskaitydama laikraštį, sužinojau, kad mano draugė Agnė yra Vokietijoje. Nieko nelaukusi, sėdau ir paračiau jai laišką. "... Spausk kuo greičiausiai pas mane, Agne, kuo greičiausiai. Taip noriu Tave pamatyti, su Tavim vėl kalbėti. Kalbėti saulėlydžiais, naktimis ir paryčiais." Prisimenu, kaip mes sėdėjome viename suole, kiek klausimų sprendėm. Ištisas naktis klausydavaus jos pasakojimų iš paskaitų universitete, kada ji atvažiuodavo atostogų pas mane. Ji dažnai man cituodavo Kantą, kuris mėgino kritikuoti protą, dėstydavo man rusų ir prancūzų literatūros istorijas. Tokiuose pasikalbėjimuose ji buvo neišsemiama. Mano gyvenime ji paliko neišdildomą savo atsiminimą. Ir dabar ji man stovėjo akyse, kaip gyva: aukšta, liekna, tiesios laikysenos ir ilgais šviesiais plaukais. Jos nuostabių akių aš niekad nepamiršiu. Kada ji kalbėdavo apie meną ir grožį, jos spindėdavo neapsakomom liepsnelėm; aš matydavau ir pajausdavau viską, apie ką ji kalbėjo. Dažnai ji susimąstydavo ir įsižiūrėdavo į tolį. Nutildavau ir aš ir bijodavau prabilti, kol ji, giliai atsidususi, pratardavo:

— Nuostabūs dalykai vyksta žemėje. Žmogus nuolat blaškos ir ieško. Man rodos, visas mano gyvenimas — ieškojimas.

Kartą neiškentusi paklausiau:

— Ką norėtum surasti, Agne?

— Žmogų, — buvo tiesus jos atsakymas.

— Tik apsidairyk aplinkui ir norėk pamatyti, — atšoviau.

— Žmogų, kuris spindėtų grožiu ir gėriu.

Vėliau mes išsiskyrėm, ir savo jaunystės dienų angelo ilgus metus nemačiau. Ir štai tokia staigmena! Parašiau ir laukiau. Žinojau: ji atvažiuos, kaip tik gaus mano laišką. Atvažiuos... Laukiau... Ir atvažiavo. Tos dienos popietį mes susėdom ant lovos ir kalbėjom. Tikra buvau, kad kalbėsim ir per naktį, kaip kad atsitikdavo tuomet, kada viename suole sėdėjom.

— Tai, sakai, mokytojavai šių dienų mokykloj. Kaip patiko? — paklausiau.

— Labai, — trumpai atsakė Agnė.

— Su dėstoma medžiaga šiandien sunku. Knygu neturim. Šiandieniniam tremtiniui mokytojui tenka susidurti su sunkiom, neišsprendžiamom problemom, — tęsiau.

— Ir tu kaip visi. Ta pati banali pasaka. Su kuriuo mokytoju bepradedi, tuoj vadovėlių, medžiagos trūkumas, — kalbėjo Agnė. Taip kalbėti ji galėjo, nes ji buvo ne tokia, kokias moteris ligi šiol teko man pažinti.

— Čia visa medžiaga, — bakstelėjo ji sau į kaktą. — Čia ir širdy.

— Kodėl dabar nedirbi, jei šiuo darbu domiesi, — kamantinėjau.

— Taip jau išėjo... ilga istorija... matai... — ji norėjo nutraukti, bet aš nenusileidau:

— Kokia istorija?

— Atseit, įsižiūrėjau į vieną savo mokinį, — karčiai atsakė.

— Tu? — nustebau. — Į mokinį?..

Ji šyptelėjo. Nusijuokiau ir aš. Aš ją supratau. Ją gerai pažinojau... ir net susigėdau savo nustebimo, laikino įtarimo.

— Įdomu tau? — erzinančiom akim ji mane išmatavo.

— Labai.

— Nori, kad papasakočiau?

— O taip.

Ji patogiau atsisėdo lovoj, susiėmė rankomis kelius ir, primerkusi akis, įsižiūrėjo pro langą. Ir vėl joje mačiau jauną, jautrią ir nepaprastą, mielą mergaitę. Ji tyliai pradėjo:

— Berniukas, kuris atėjo į šeštą klasę, mane labai nustebino. Pirmąkart jį pamačiau per savo pamoką. Jis pirmiausia krito į akis savo išvaizda: per nelyg jau buvo tvarkingas ir dailiai skoningai apsirengęs, juodų blizgančių plaukų ir tamsių, drąsių akių. O tai nebuvo dar viskas, kas taip ypatingai many įstrigo.

— Naują mokinį turit? — pratariau pasirašydama į žurnalą.

— Vladas Narbutas, — jis atsistojęs prisistatė. Berniukas stovėjo tiesus ir gražus. Jo akys drąsiai žvelgė į mane.

— Iš kur būsi atklydęs? — paklausiau.

— Per daug žmonių buvo mūsų stovykloj. Kurie žmonės nepatiko mūsų vyresniesiems, tuos siuntė į šią stovyklą, į šitą užkampį. Mes pakliuvom į jų tarpą. Tai yra, aš ir mano tėvai. Noriu mokytis ir atėjau į jūsų gimnaziją.

— Nepatinka čia? Nieko, įprasi. Matai, kiek tavo klasės draugų gyvena ir mokosi, — šyptelėjau.

— Na, taip. Bet ten buvo miestas ir mes vakare su tėvu galėdavom lankyti operas, teatrą ir koncertus, o čia, čia dabar... — jis nuleido galvą ir nutraukė kalbą. Senieji mano mokiniai smalsiai stebėjo naujoką; žiūrėjau ir aš į jį. Pasibaigus pamokai, aš susimąsčiau. Kodėl? Ar aš galiu šiandien sau pati atsakyti — kodėl? Man širdin įstrigo jo atvirumas ir tokia tiesi jo laikysena. Berniukas man neišnyko iš sąmonės ir tebestovėjo akyse tiesus, išdidus, drąsiu žvilgsniu ir tamsiais, blizgančiais plaukais. Ir šiandien, kada pirmąkart pamačiau šį nepaprastą berniuką, ėmiau svarstyti šioj pilkoj, nykioj stovyklos aplinkoj, kuri siautė mane.

Svarsčiau, kodėl šis naujas berniukas nėra toks, kokius iki šiol mokinius sutikau. Kodėl jis laikosi ir kalba kitaip. Svarsčiau, o aš buvau, tik mokytoja, pilnai nepribrendusi savo darbui ir paskirčiai. Ar aš galėjau iškilusius klausimus atsakyti? Aišku, kad ne!

* * *

Berniukas gerai mokėsi. Rūpestingai mokėsi ir mano dėstomo dalyko. Man krito į akis jo rašiniai. Berniukas savo galvosena aiškiai išsiskyrė iš kitų tarpo. Mėgau paimti į ranką jo švarų, rūpestingai sutvarkytą sąsiuvinį ir skaityti jo apgalvotai dėstomas mintis, vaizdingus išsireiškimus. Rašiau jam gerus pažymius, nes jis buvo jų vertas. Rašiau teisingai, apsvarsčiusi. Neišskyriau berniuko iš kitų tarpo — ne, nes aš buvau mokytoja.

Keista. Mokiniai mane ėmė įtarti. Ta mane labai nustebino... už ką?.. kodėl? Juk aš visiems buvau vienodai gera ir teisinga. Taip atrodė man pačiai, bet gal kas nors mane ypatingai stebėjo ir išskaitė, įžiūrėjo tai, ko aš pati negalėjau savy pastebėti.

Gavau įspėjimą iš inspektoriaus. Jis peržiūrėjo visų mokinių pažymius, sulygino su Narbuto pažymiais. Nustebau... inspektorius galėjo ką nors panašaus išgirsti tik iš mokinių. Kokie jie kvailiukai — tie nesubrendę vaikai ir subrendę žmonės. Kokie naivūs ir kokia akla jų galvosena.

* * *

Pavasarėjo. Į medį korėsi du jauni, vienodi kačiukai. Atsargiai lipo plonytėmis šakutėmis, nusagstytomis rausvai pilkai minkštučiais pumpurais. Aš stabtelėjau ir sekiau besikarstančius medyje katinėlius. Vienas kačiukas neišlaikė ir pliumptelėjo žemėn. Antrasis, likęs vienas medyje, nusigando, iš lengvo nulipo žemėn. Paskui jie abu kandžiojos ir raičiojos švarioj, žalioj, besikalančioj žolikėj, viens kitą kamuodami. Iš šito katinėlių žaismo išbudino mane nepaprastas berniukas:

— Laba diena, ponia mokytoja. Jūs neskubat? — kalbėjo jis, sustojęs šalia manęs, įraudęs, nedrąsiu žvilgsniu.

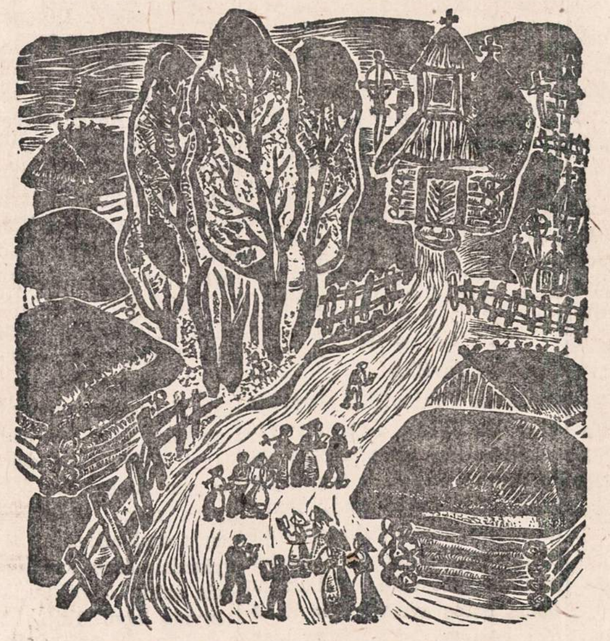
— O taip... skubu... Pamačiau į medį besikariančius kačiukus ir stabtelėjau. Kartais pasitaiko žmogaus gyvenime akimirkų, ties kuriomis sustojame, užsimirštame ir norime tame užsimiršime kuo ilgiausiai palikti, — taip kalbėjau savo mokiniui, nes jam kalbėti tai buvo galimą; tą sakė man jo rašiniai. Mes palietėm šių dienų ideologines jaunimo pažiūras, ir vos nesusiginčijom. O jis turėjo, mano manymu, nedaugiau, kaip 18—19 metų. Vadinau jį berniuku: vyrui dar jis buvo nepribrendęs savo išvaizda, nors galvosena — taip. Koridorium jis mane lydėjo. Mus sekė daug žvilgsnių. Kažkoks mokinys tyliai paleido geliančią repliką. Praėjau nieko negirdinti. Turėjo girdėti ir berniukas, bet jis mane palydėjo iki mokytojų kambario durų, dailiai nusilenkė ir nuskubėjo į savo klasę, išdidus ir tiesus.

Į mokytojų kambario langą beldėsi medžių šakutės, nusisagsčiusios rausvai pilkais minkštučiais pumpurais. Pumpuruotų šakučių buvo primerkta ir kambary ant stalo. Norėjau perbraukti tokia šakute sau per veidą ir pajusti aksominį pumpuriukų švelnumą. Juk pavasarėjo...

* * *

Vėliau žydėjo medžiai. Mūsų tremtinių stovyklėlė skendo medžių baltume ir saulės auksiniame žerėjime. — Koks nuostabus baltas pasaulis, koks gaivalingas noras bunda gyventi, — mąsčiau skubėdama į stotį. Gi vėl prieš mane berniukas. Jis stovėjo prie jaunos obelaitės. Obelaitė buvo nukrėsta baltų žiedų mase. Nesimatė medelio šakų, nei šakelių, tik plonas, palinkęs liemuo. Berniukas taip buvo įsižiūrėjęs į rausvai baltus stambius žiedus, kad negirdėjo manęs prieinant. Pro šalį praeiti, netarus jam žodžio, negalėjau... ne.

— Pats vaismedžių žydėjimas. Obelys

PAULIUS AUGIUS — "Žemaičių Kalvarija"

taip tirštai aplipusios žiedais. Ir pats taip susimąstęs, — pratariau.

— Stebiu bites, ponia mokytoja. Jų tiek daug, kiek ir žiedų ant obels. Pažvelkit, koks gyvenimas žieduos, — kalbėjo berniukas atgijęs, smagus.

— Mes Lietuvoj turėjom nuosavą namą ir prie jo nedidelį sodelį. Jame stovėjo keli aviliai. Pavasariais, kada žydėjo obelys, mes su tėvu stebėdavom bites. Lygiai taip pat jos darbuodavos, kaip čia šioj obelaitėj...

Stotelėj suskambino, palikau berniuką ir tekina nubėgau. Kada bėgo pro vagono langus žydinčios obelys, mano akyse stovėjo berniukas, įsižiūrėjęs į obelaitės žydėjimą. Aš vėl svarsčiau, kodėl gamta mus nevienodai myli. Vienus skriaudžia, kitus lepina. Šiam kūriniui gamta nepagailėjo nieko. Jis buvo protingas, rūpestingai tvarkingas, mandagus ir tąks gražus. Viskas, ką žmonėse įžiūrėdavau šviesiausio ir švenčiausio, buvo Kūrėjo sudėta į šį žmogų. Ar aš galėjau apsirikti, klysti? Gali būt, kad galėjau, nes aš buvau tik žmogus.

O žydinčios obelys bėgo ir bėgo pro mane. Mojo ir mojo baltom, žieduotom rankom. Prie kiekvienos mačiau berniuką, iškelta galva ir saulėj žėrinčiais juodais plaukais. Iš savo sąmonės, kad ir norėdama, negalėjau išdildinti nepaprasto berniuko paveikslo. Kuo mes kalti, jei gyvenimas kartais mums parodo gražių, spindinčių dalykų. Mes sustojame ties jais, stebimės, kartais net tiesiame rankas jų pasiekti, kuo mes kalti?.. Ar aš tada buvau nusikaltus sau ir kitiems? — sakyk, Naste.

Aš nieko neatsakiau, atsidusau ir nuleidau galvą.

— Tęsk, — ištariau. Ji tęsė.

* * *

Sekminės. Pabėgėlių stovyklos salė kvepėjo berželiais. Saulėlydis buvo rausvai auksinis ir dažė salės langus ir viduj šokančius žmones. Aš šokau. Tai yra, mes šokom: aš ir berniukas. Šokau ir buvau laiminga. Kodėl? Ir šiandien aš to negalėčiau paaiškinti. Mes kalbėjom. Jis kažką manęs paklausė. Teisingai jo klausimo šį momentą negaliu tau suformuluoti...

Agnės tarpuaky įsirėžė dvi gilios raukšlės, ji minutėlę patylėjo...

— Aš jam atsakiau: "Pasitaiko kartais klausimų, į kuriuos neįstengiame atsakyti." Prisimenu, berniukas susimąstė ir nutilo. Mes kurį laiką šokom tylėdami. O salėj kvepėjo berželiai ir rausva žara dažė berniuko įkaitusį veidą ir juodus plaukus.

* * *

Lynojo. Purškė pavasario šiltas lietutis. Pilka, verkšlenanti diena gaubė mūsų stovyklą. Kambarėlyje buvo šilta ir jauku. Kažkas tyliai, nedrąsiai beldėsi. Paprašiau ... duryse stovėjo sumišęs berniukas. Sumišau ir aš. Paprašiau toliau. Akimirksnį abu tylėjom. Po minutėlės sumišimas nuslydo nuo jo veido raumenų. Jis stovėjo prieš mane iškelta galva ir drąsiu žvilgsniu. Jis kalbėjo:

— Mano rašiniui reikalinga citata. Pažodžiui ją atsimenu dar iš Lietuvos. — Berniukas man pacitavo posmą.

— Baranausko. Poeto Baranausko, — pasakiau.

— O aš vis abejojau. Ačiū. — Narbutas tebestovėjo ir dar kažką norėjo pasakyti. Norėjosi ir man su juo daugiau pakalbėti, tačiau tebekartojau vis tuos pačius žodžius.

— Baranausko, poeto Baranausko...

— O aš vis abejojau. Ačiū... — tiek tesurado žodžių Narbutas.

— Sudiev...

— Sudiev... — ir berniukas išnyko pilkoj verkšlenančioj popietėj, palikdamas kambarėly skaidrios, paslaptingai, tyliai plevenančios nuotaikos.

* * *

Karštas vidurvasaris siautė po stovyklą. Alpo medžiai ir gėlės. Dienos svaigino žmones karštame saulės svaiguly. Mokiniai turėjo atostogas, gėrė iš vasaros poilsį ir jaunatvišką džiaugsmą. Kambary tvanku. Išsinešiau sudedamą kėdę. Palangėj ant suolo sėdėjo berniukas. Pusiau išsitiesiau kėdėj ir žiūrėjau į besiniaukstantį dangų.

— Šiandien karšta, net tvanku, — tyliai, vos girdimai pratarė jis.

— Maudeis? — paklausiau.

— Buvau popiet prie upės. Kol parvažiavau dviračiu, ir vėl sušilau. — Pamažu tvėrės žodžiai, ir susimezgė kalba. Vienu metu berniukas susimąstė, ilgokai patylėjo ir, braižydamas lazdele smėlyje man neaiškias figūras, paklausė:

— Ponia mokytoja, pasakykit man, koks turi būti žmogus pilna to žodžio prasme?

— Žmogus? — minutėlę tylėjau. — Žmogus pirmiausia turi būti žmogum, — sumurmėjau.

Ką gi aš daugiau galėjau atsakyti šiam berniukui, kuris gilinosi į žmogaus pilnumos problemą ir staiga man iškėlė tokį klausimą. Ir pasijutau, kaip sugauta. Tiek maža žinanti. Juk aš privalėjau jam pilniau, plačiau atsakyti. Aš, kiek pasvarsčiusi, banaliai tęsiau:

— Nepakanka žmogui būti fiziniai žmogum. Jis turi būti ir dvasiniai pribrendus asmenybė.

— Čia viso dalyko esmė ir glūdi. Įdomu, kokio laipsnio turi pasiekti žmogaus dvasinis gyvenimas, kad žmogų būtų galima pavadinti pilnu žmogum, — mąstė toliau berniukas. Ir vėl jis man pastatė klausimą, ties kuriuo vėl turėjau sustoti ir samprotauti.

— Žmogus tuokart daugiau žmogiškės, juo daugiau jis atsisakys materialinių vertybių ir puoselės dvasines. Breš dvasioj ir kops vis aukščiau žmogiškuman, — dėstė berniukas.

— Turi daug tiesos ir aiškaus protavimo. — pasakiau.

— O norėtųs būti vertam žmogaus vardo, — užsidegęs kalbėjo berniukas. Jis tuo metu buvo toks nuostabiai gražus. Kažin, ar kam nors kada teko matyti tokį veidą, kuriame liepsnojo dieviškumo žiburėliai.

Virš mūsų galvų niaukėsi dangus ir būriavosi tamsūs debesys. Berniukas nutilo ir pažvelgė į dangų. Aš jį supratau be žodžių. — Kam ši audra šiuo laiku. Kam šie debesys viršum mūsų galvų.

Mintimis aš jam pritariau. Iš savo tylėjimo jis tiek tepasakė:

— Koks purvinas šį vakarą dangus. Tokie sunkūs, pilki debesys.

Pakilo audra. Viesulas jau sukosi dulkių debesyse. Aš susilankščiau kėdę ir atėjau į kambarį. Žaibai skrodė debesis, trankėsi perkūnas. — Koks nuostabus ir nepaprastas šis berniukas, — mąsčiau, žiūrėdama pro langą į juodą, grūmojantį dangų.

— Koks privalo būti žmogus pilna to žodžio prasme?.. — vis girdėjau audros kaukime Narbuto žodžius.

* * *

Mane mokiniai apdainavo. Tau neįstengsiu nupasakoti, kaip tuo metu jaučiausi. Tuo labiau berniukas. Man įėjus į klasę, jis raudo, nuleisdavo galvą ir neramiai sėdėdavo suole. Bijojau prieiti ir pažvelgti į suolą, kuriame jis sėdėjo, nes mokinių akys sekė mane. Ir aš viską, viską supratau. Baisi širdgėla įsikniso man vidun. Skausmas susiliejo su prikišama man gėdinga netiesa ir smaigstė mane, nedavė naktimis miegoti. Bijojau šeštosios klasės, kaip tamsaus šešėlio, persekiojusio mane. Šiame niūriame šešėlyje išsiskyrė šviesus Narbuto paveikslas. Jis stovėjo jame tiesus, aukštas ir protingas, iškelta galva ir išdidus.

Ėmiau vengti berniuko. Dariausi jam šiurkšti. Kartais mane įgnybdavo mintis, kad dėl viso šito jisai kaltas. Kartą net skaudžiai jį įžeidžiau nevietoj ir visai neužtarnautai. Jis iš manęs tokio įžūlumo, matyt, niekados nesitikėjo. Mačiau, kaip berniukas tai giliai pajuto ir kaip kurį laiką šį įvykį tyliai išgyveno. Jutau, nerimau ir kaltinau save. Nemaniau, kad šis drąsus, išdidus berniukas gali būti toks jautrus. Supratau, kad dažnai klystame, įvertindami žmones. Nuo to karto pasidariau tuo atžvilgiu atsargesnė. Įžeidžiau jį, vengiau jo, tačiau manyje jis liko toks pat šviesus ir nepaprastas.

Baigėsi mokslo metai. Per paskutinį posėdį man buvo aiškiai pasakyta, kad esu neteisinga mokiniams.

— Jūs, ponia, darote išimtis gražiems mokiniams, — pabrėžė šeštosios klasės auklėtojas. Užvirė kraujas manyje ir susimaišė su ilgai nešiotu skausmu ir apmaudu. Mano balsas virpėjo.

— Aš viską suprantu... viską. Aš ne mažas vaikas. Tebūnie visi mokytojai ir mokiniai tokie, kaip Narbutas — mokykla bus palaiminta šventovė. — Jutau, patosas įsibrovė į mano žodžius. Klasės auklėtojo veidas iškrypo, jis pravėrė burną ir kažką norėjo pasakyti, bet aš nebegirdėjau, apsisukau, užtrenkiau mokytojų kambario duris ir tekina pasileidau koridorium. Gerklėj springo ašaros.

Į gimnaziją nebesugrįžau.

* * *

Agnė nutilo. Skruostuose liepsnojo raudonės. Ji, pusiau atsilošusi, tebežiūrėjo pro langą. Lauke temo. Tu vis ta pati miela, brangi, mano Agnė. Nepakeitė tavęs nei vargo metai svetur. Tu vis ta pati mano jaunystės dienų jautri mergaitė,—mąsčiau. Po ilgesnės tylos ji prisiglaudė prie manęs ir tyliai paklausė:

— Ar tu gali man pasakyti, Naste, koks privalo būti žmogus pilna to žodžio prasme?—.

Kai kurios knygos turi būti tik paragaujamos, o kelios — sukramtomos ir suvirškinamos. —Bacon.

Gyvuliai yra tokie palankūs draugai, jie nevargina klausimais ir nekritikuoja.
—George Elict

Niekad neatsakyk į laišką, kai esi supykęs. — Kinų patarlė.

JUL. SUSMARAS

MYLIMOJI

Šalti ir pilni baimės mano namai. Seniai laukiu tavęs, mylimoji, o tu vis neateini. Kurčias miestas, negyvas dangus be to švelniųjų žingsnių aido. Gėlės, kurias anuomet labai mėgau, netraukia mano širdies, nes jos ne tokios gražios, kaip tavo veidas.

Svajoju apie saldžias, lyg medaus korys, tavo lūpas, prisimenu mėlynas, kaip mėlynos jūros, kaip neramūs vandens, tavo akis. Rodos, uždedu ranką ant tavo baltų, kaip baltos pieno putos, pečių. Jie švelnūs, kaip žydinčio karklo pūkas, kaip javais nokstančių slėnių oras.

Gražus ir pilnas sveikatos buvo tavo juokas. Jo pilnos buvo tavo, mylimoji, lūpos, kaip yra pilnos kvapo žydinčios rožės ir jaunos aguonos. Ir dabar dar girdžiu tavo juoką, juoką pilną burtų, juoką gražesnį už muziką, saldesnį už paukštytės giedojimą.

Vakarais, lyg elgeta, renku tavo žingsnius, kaip išbarstytą turtą anom laimingom valandom. Jie, lyg auksiniai pinigai, skamba mano sieloje, tačiau jų žvangėjimo nesigirdi mano namuose. Liūdni namai, tamsi, lyg praraja, buitis be švelniųjų tavo žingsnių aido, be gardaus tavo juoko.

Nueinu prie upės. Vandens juosta blizga, lyg į saulę palenkti dalgio ašmenys. Bangos siūbuoja, vanduo skamba sukdamasis apie tilto polius. Skamba linksmai, kaip jaunystės dienų prisiminimai, kaip negrįžtantis tavo juokas.

IŠ LIETUVIŲ GYVENIMO

Tremtiniams Chicagoj

Balfas, didžioji lietuvių šalpos organizacija, daug padėjusi tremtiniams įmigruoti į JAV, š. m. kovo 4 d. rengia Chicagoj, Ashland Blvd. auditorijoje, didelę senųjų ir naujųjų ateivių bendrą šventę, diplomų geradariams, kurie sudarė imigracijos dokumentus ar šiaip pagelbėjo, įteikimo ir gražios programos koncertą.

Illinojaus L. Tremtinių Bendruomenė, remdama Balfą, mielai šiam dideliam parengimui talkininkauja.

Bendrame su Balfu posėdyje nustatyta:

1) visi tremtiniai tuojau, bet ne vėliau kaip vasario 25 d., užregistruoja savo apylinkių valdybose geradarių šeimas ir jų adresus, taip pat savo šeimų sąstatą ir adresus, kad visa būtų galima įrašyti į ruošiamus diplomus; be to, įmoka $3, už kuriuos taip pat gaus 2 sau ir 2 geradariams biletus šventei ir koncertui;

2) užsiregistruoti galima ir Balfo centre, 2807 W. 55 St, Chicago 32, Ill., tel. WAlbrook 5-5936;

3) Bendruomenės Centro Valdybos vicepirm. prof. St. Dirmantui pavesta aplankyti apylinkių valdybas ir su jomis aptarti kovo 4 d. šventės registracijos reikalus. **LTB C. Valdyba**

Lietuvių Tautinės Kapinės

Vasario 4 d. Lietuvių Tautinių Kapinių direktoriai turėjo eilinį mėnesinį susirinkimą kapinių raštinėje. Kadangi visi trustisai susirinko laiku, posėdis prasidėjo 10 val. rytą.

Kaip ir visados, pirmiausia buvo perskaityti praeito susirinkimo nutarimai. Kapinių prižiūrėtojas Viktoras Šulcas (Shultz) pateikė atliktų praėjusio mėnesio darbų, pajamų ir išlaidų apžvalgą.

Paskolų komisija paklausų negavo. Komisija parūpinti spintai sudegintųjų pelenams padėti pranešė, kad jau pasirašyta sutartis su kompanija, kuri padarys spintą apie balandžio mėnesį.

Kadangi su unija kontraktas jau baigiasi, tad tartis su unija paskirti Tamkevičius ir Balčiūnas. Nutarta pasirūpinti apdrauda pikniko dieną.

Dar aptarus kai kuriuos kapinių dalykus, buvo išrinkta valdyba šiems metams: pirm. A. Tamkevičius, vicepirm. P. Daubaras, rašt. A. Nubutas, kasininku I. Balčiūnas.

Kontrolės komisija: Matukonis, Balčiūnas. Komisija rengti programai kapų puošimo dieną: X. Shaikus, J. Balčiūnas. **X. Š.**

"NAUJIENOS" — NEIŠSEMIAMAS ŽINYNO IR IŠMINTIES ŠALTINIS. SKAITYKITE JAS IR KITUS RAGINKITE SKAITYTI IR PLATINTI.

1951 M. BALANDŽIO 8 D. "NAUJIENŲ" PARENGIMAS

KAZIMIERAS ŽILVITIS
3344 So. Morgan St.

Mirė 1951 m. vasario 13 d., 4:15 val. po pietų. Gimęs Lietuvoje, Panevėžio apskrity.

Amerikoje išgyveno 38 m.

Paliko nuliūdę: 3 dukterys: Stefania Ačas, žentas Antanas; Adelė Fatovich, žentas Samuel; Patricia Stoba, žentas Aloysius; 2 sūnūs: Bruno, marti Julia, ir Charles; 10 anūkų, 2 broliai: Mateušas, žmona Rose; Antanas, žmona Elizabeth ir jų šeima, ir kiti giminės, draugai ir pažįstami.

Priklausė Chicagos Lietuvių Draugijai.

Kūnas pašarvotas A. Phillips kopl., 3307 Lituanica Ave.

Laidotuvės įvyks šeštadienį, vasario 17 dieną, 8:30 val. ryto iš koplyčios į Šv. Jurgio parapijos bažnyčią, o po gedulingų pamaldų bus nulydėtas į Šv. Kazimiero kapines.

Visi a. a. Kazimiero Žilvičio giminės, draugai ir pažįstami nuoširdžiai kviečiami dalyvauti laidotuvėse ir suteikti jam paskutinį patarnavimą ir atsisveikinimą.

Nuliūdę lieka:
Dukterys, Sūnūs, Žentai, Marti, Anūkai, Broliai, Brolienės ir Giminės.

Laidotuvių direkt. Antanas Phillips. YArds 7-4908.

JUOZAPAS VENCKUS

Mirė 1951 m. vasario 12 d., sulaukęs pusės amžiaus. Gimęs Lietuvoje, Tauragės apskrity, Žvingių parap., Bikayėnų km.

Amerikoje išgyveno 44 m.

Paliko nuliūdę: žmona Ona, gimusi Juškaitė, duktė Genevieve, brolis Mykolas, sesuo Kazimiera, Paulius ir jų šeimos; švogeris Jonas Juška ir šeima, gyv. Milburn, Ill., ir kiti giminės, draugai ir pažįstami.

Kūnas pašarvotas A. Phillips kopl., 3307 Lituanica Ave.

Laidotuvės įvyks šeštadienį, vasario 17 dieną. 9:30 val. ryto iš koplyčios į Šv. Jurgio parapijos bažnyčią, o po gedulingų pamaldų bus nulydėtas į Šv. Kazimiero kapines.

Visi a. a. Juozapo Venckaus giminės, draugai ir pažįstami nuoširdžiai kviečiami dalyvauti laidotuvėse ir suteikti jam paskutinį patarnavimą ir atsisveikinimą.

Nuliūdę lieka:
Žmona, Duktė, Brolis, Sesuo, Švogeris ir Giminės.

Laidotuvių direkt. Antanas Phillips. YArds 7-4908.

Vienų metų mirties sukaktuvės

STEPONAS EVANS (IVANAUSKAS)

Persiskyrė su šiuo pasauliu 1950 m. vasario 17 d., sulaukęs 31 metų amžiaus. Gimęs Chicago, Ill.

Paliko dideliame nuliūdime: motina Agota, pagal tėvus Dargis, patėvis Stanislovas Stočkus, brolis Andriejus ir brolienė Margaret; 2 seserys: Sylvia McCabe ir švogeris Kenneth, Augusta Eppolito ir švogeris Samuel ir jų šeimos; dėdė Juozapas Dargis, 6 tetos: Julia Jakaitis, Ona Urbonienė, Veronika Londos ir dėdė Sam, Virginia Ryan, Antanina Blazgienė ir dėdė Juozapas, Morta Gedrimienė; pusbroliai, pusseserės ir kiti giminės.

Liūdnam atminimui mūsų brangaus sūnaus ir brolio bus laikomos Šv. Mišios St. Kilian's bažnyčioj, 87th ir May Sts. vasario 17 d., 1951 m. 7 val. ryto. Kviečiame visus gimines, draugus ir pažįstamus atsilankyti į pamaldas, o paskui ir į namus 8558 So. Green St. Telefonas STewart 3-0889.

Mes Tavęs, mūsų brangusis sūnau ir broli, niekuomet neužmiršime. Tu pas mus jau nebesugrįši, bet mes anksčiau ar vėliau pas tave ateisime. Nuliūdę lieka:
Motina, Patėvis, Brolis, Seserys, Brolienė, Švogeriai, Tetos ir Giminės.

MANO TALKA

Antanas ir Eva Berneckiai

Sakau, važiuosiu pas ponus Berneckius, nes jie per daug užimti; jie minėjo "Naujienas", tad ta proga pailginsiu prenumeratą. Abudu radau namie, ir tuoj pradėjom pasikalbėjimą. Viskas sukosi apie nepaprastą reikmenų brangumą ir visokeriopą pasaulinį neramumą. Visą tą nutarėme pamiršti bent valandėlę, na, ir Berneckiai pakvietė prie užkandžių ir klebonišk̃os. Jų namas, 617 S. Francisco Ave., labai puikiai įrengtas.

* * *

Karolis Sitavičius

Karolis Sitavičius gyvena 1448 S. Kedzie Ave. Jis yra naujienietis, labai prasiprusinęs. Jo dukrelė Silvija ir žentas gyvena Sioux City (Iowa). Ponas Sitavičius, mane patikęs "Naujienų" parengime, įdavė prenumeratos mokestį. Palinkėjau jiems geros sveikatos ir linksmai pabūvoti mūsų šviesuomenėje.

* * *

Stanley Mitchell

Jo duktė ponia Bender kaip Kalėdų ir gimtadienio dovaną savo tėveliui užprenumeravo "Naujienas" ir palinkėjo jam daug laimės. Kas sako, kad Amerikos jaunimas nepavyzdingas ir lietuviškai nesąmoningas? Mūsų jaunimas, kad ir angliškai kalbas yra labai lietuviškai sąmoningas ir neatsilikęs nuo mūsų gyvenimo kilnių darbų. Čia gimę lietuviai neužsigina savo tautybės ir kai kur kartais jie narsiau gina savo tautos reikalus, negu senieji. Gyveno 6059 S. Washtenow Ave.

* * *

Stanley ir Elizabeth Norwich

Gavau "moni orderį" už "Naujienas"; nori, kad "Naujienos" būtų atžymėtos metams. Ponams Norwichams linkiu kuo geriausios sveikatos ir prašau kitą kartą atsiminti bet kuriame "Naujienų" reikale. Taip pat ir parengime nepraeikite pro šalį, manęs nesutikę, o jei ne, tai aš pati apsilankysiu 7217 S. California Ave.

* * *

Ona Gaučias

Ona Gaučias sena pažįstama ir labai gera mano kaimynė. Ji visuomet judri, gero ūpo ir išeiginga. Ona Gaučius dviejų sūnų motina ir labai laiminga. Vienas sūnus leitenantas, kitas lietuviškų tautinių šokių specialistas. Tai yra maloni ir gerai nusiteikusi šeima. Labai esmi dėkinga, kad "Naujienų" reikale galėjau pasitarnauti. Jų gyvenimo butas 4617 S. Homen Ave.

Ona Dovgin,
5916 S. Normal Blvd.,
Chicago 21, Ill.

Alexander Griškonis
Gyv. 12345 So. Emerald Ave.

Mirė 1951 m. vasario 15 d., 7:00 val. ryto, sulaukęs pusės amžiaus. Gimęs Lietuvoje.

Amerikoje išgyveno 40 m.

Paliko nuliūdę: 2 pusseserės: Veronika Klainas, jos vyras Charles ir jų šeima; Josephine Baranauskas ir jos vyras Martin, gyv. Scranton, Pa.; dėdė Karl Griškonis, teta Josephine Gregor ir jos šeima, gyvenanti Springfield, Ill., ir kiti giminės, draugai ir pažįstami.

Priklausė prie Chicagos Liet. Draugijos ir Liet. Kęstučio Pašalpos Klubo.

Kūnas pašarvotas P. J. Ridiko koplyčioje, 3354 S. Halsted Street.

Laidotuvės įvyks šeštadienį, vasario 17 d., 1:30 val. popiet. Iš koplyčios bus nulydėtas į Lietuvių Tautines kapines.

Visi a. a. Alexander Griškonio giminės, draugai ir pažįstami nuoširdžiai kviečiami dalyvauti laidotuvėse ir suteikti jam paskutinį patarnavimą ir atsisveikinimą.

Nuliūdę lieka:
Pusseserės, Dėdė, Teta ir Giminės.

Laid. direkt. P. J. Ridikas. Telef. YArds 7-1911.

Pirkite tose krautuvėse, kurios garsinasi "Naujienose"

Kęstučio Klubas remia lietuviškuosius darbus

Aukojo $25 Lietuvos laisvinimui

Vasario 4 d. Hollywoodo Inn salėj, 2417 W. 43 St., įvyko Chicagos Lietuvių Kęstučio Pašalpos Klubo susirinkimas, vedamas pirm. Antano Valonio. Valdyba buvo visa savo pareigose. Raštininkė Shotas perskaitė praeito susirinkimo nutarimus, kurie ir priimti. Pirm. Valonis pranešė mirusius narius, prašydamas juos pagerbti atsistojimu.

Į Kęstučio Klubą įstojo 2 jauni nariai: Juozas Būga ir Pranas Tamkevičius, abu neseniai atvykę iš tremties, kupini gražios lietuviškos energijos. Juozas Būga pareiškė, kad jis stojąs į šį klubą ne dėl pašalpos ar pomirtinės, bet dėl to, kad mylįs meną, lietuvišką veiklą, norįs susipažinti su seniau atvykusiais Amerikos lietuviais, su jais sykiu dirbti, veikti mūsų tėvynės labui. Taip pat išsireiškė ir Pranas Tamkevičius. Labai malonu mums matyti tokius lietuvius. Ir mes senieji nariai nenuleiskim rankų, stokim kartu į vieningą darbą. Atsiveskim nors po vieną tokį narį. Ir patys neišeikim taip greitai iš susirinkimo, kaip praeitą kartą. Stovėjo eilės prie mokesčių stalo, net iki pat durų. Daugumas tik užsimoka ir eina lauk. Bet gal tai tik prieš užgavėnes, nes buvo daug gražių parengimų.

Buvo skaitytas sveikinimo laiškas nuo p. M. Kasparaičio iš Californijos. Malonu, kad nepamiršo mūsų klubo. Kitas laiškas Amerikos Lietuvių Tarybos, kviečiąs klubą dalyvauti Lietuvos Nepriklausomybės minėjime vasario 11 d., Ashland Blvd. Auditorijoje, 1608 W. Van Buren St. ir prašąs prisidėti su auka. Klubas nutarė dalyvauti ir paskyrė iš kasos $10, o $15 nariai suaukojo, tad viso $25.00. Aukojo po $1: A. Valonis, K. Aleksiūnas, F. Jakavičia, J. Kondrošk̃a, B. Shotas, M. Krasauskas, F. Mickas, J. Simanavičia, B. Klemka, P. Ališauskas, O. Švirmickas, J. Šašauskas, D. Kuraky; 75 centus — L. Shotas, smulkiais surinkta $1.25. Kęstučio Klubas niekada nepamiršta Lietuvos.

Kęstučio Klubo jubilėjinės 40 metų šventės proga rengiama gegužinė birželio 10 d. Justice Park, Ill., o didžiulis vakaras su turtinga programa bus lapkričio 25 d. 2337 So. Kedzie Ave. Kviečiam visus iš anksto. Ta proga į klubą priimami nariai iki 40 metų be stojamojo mokesčio, tik duokles užsimoka. Šiais metais jau pasidarbavo naujų narių prirašymui: Ona Švirmickas, Bruno Klemka ir Ona Vaitkienė. Kurie aplikantai praeitą susirinkimą nedalyvavo, bet užsimokėjo, prašomi dalyvauti ateinančiame susirinkime, kuris įvyks kovo 4 d.

A. † A.

Marijona Rudienė
(gimusi Žemaitis)
Gyveno 2352 So. Oakley Ave.
Telef. FRontier 6-0675

Mirė 1951 m. vasario 15 d., 3:00 val. ryte, sulaukus 73 m. amžiaus. Gimus Lietuvoj, Panevėžio apskr., Meškų parap., Pučiukos kaime.

Amerikoje išgyveno 46 m.

Paliko nuliūdę: duktė Elena, 3 sūnūs: Juozapas ir marti Lelah, gyv. Ft. Worth, Texas; Tamošius ir marti Frances; Kazimieras ir marti Marcella; 3 anūkai, pusbrolis Jurgis Žemaitis, gyv. Pittsburgh, Pa., ir kiti giminės, draugai ir pažįstami.

Kūnas pašarvotas Lachawicz koplyčioje, 2314 W. 23rd Pl.

Laidotuvės įvyks pirmadienį vasario 19 d., 8:30 val. ryto iš koplyčios į Aušros Vartų parapijos bažnyčią, o po gedulingų pamaldų bus nulydėta į Šv. Kazimiero kapines.

Visi a. a. Marijonos Rudienės giminės, draugai ir pažįstami nuoširdžiai kviečiami dalyvauti laidotuvėse ir suteikti jai paskutinį patarnavimą ir atsisveikinimą. Nuliūdę lieka:

Duktė, Sūnūs, Marčios, Anūkai, Pusbrolis ir Giminės.

Laid. direkt. Lachawicz ir Sūnus. Tel. VIrginia 7-6672.

Lietuvių ir ukrainiečių bendroji kova

Per Lietuvos nepriklausomybės 33 metų sukakties minėjimą š. m. vasario 11 d. Ashland Blvd. auditorijoje, 1608 W. Van Buren, ukrainiečių delegacijos atstovas, sveikindamas lietuvius, t. k. pasakė:

"Istorijos studija rodo, jog kovojančios dėl laisvės tautos negali būti sunaikintos ar pavergtos.

"Mūsų abiejų tautos, lietuviai ir ukrainiečiai, visada gyveno kaip draugai ir sąjungininkai. Buvo laikas, kada abi tautos santaikoj gyveno vienos vyriausybės valdomos.

"Po pirmojo pasaulinio karo, kai Ukraina buvo okupuota Rusijos, Lenkijos, Rumunijos ir Čekijos, nepriklausomos Lietuvos vyriausybė padėjo ukrainiečių kovoje dėl laisvės.

"Šitas abiejų tautų bendravimas tebesitęsia ir dabar. Net ir dabar jūsų broliai už geležinės uždangos kovoja petys į petį su ukrainiečių rezistencine armija už jūsų ir mūsų laisvę".

aukščiau minėtoj vietoj 1 val. popiet ir kitus atsivesti.

Klubo valdybos ir komisijų raportai buvo priimti.

Koresp. **O. Š.**

SUSIRINKIMŲ IR PARENGIMŲ PRANEŠIMAI

NORTH SIDĖS APYLINKĖS TREMTINIAMS

Vasario mėn. 18 d., sekmadienį, 12:30 val. Šv. Mykolo parapijos salėje, 1644 W. Wabansia, kviečiamas Chicagos šiaurinėj dalyje gyvenančių tremtinių visuotinas susirinkimas. Visi šios apylinkės lietuviai tremtiniai kviečiami dalyvauti susirinkime, nes yra daug svarbių reikalų, kuriuos reikia bendrai aptarti.

—Apylinkės valdyba.

LIETUVOS GAILESTINGŲJŲ SESERŲ ŽINIAI

Š. m. vasario mėn. 24 d. 5 val. vakaro, Chicagoje, Lietuvos Vyčių salėje, 2453 W. 47th St., šaukiamas Liet. Gailestingųjų seserų, gyvenančių Chicagoje ir apylinkėje, visuotinis susirinkimas. Kurioms rūpi įsigyti registruotos sesers teisės Amerikoje, dalyvavimas būtinas.

—Valdyba.

AMERIKOS Lietuvių Piliečių Pašalpos Klubas šaukia savo mėnesinį susirinkimą sekmad., vasario (Feb.) 18 d., 1 val. popiet Hollywood svet., 2417 W. 43rd St.

—P. J. Petraitis, rašt.

AMERIKOS Lietuvių Biznierių Sąjungos mėnesinis susirinkimas įvyks trečiadienį, vasario (Feb.) 21 d., 7:30 val. vakaro, Chicagos Liet. Auditorijoje, 3133 So. Halsted St.

Kviečiami visi nariai atsilankyti, nes turėsim banketo, kuris įvyks balandžio (April) 15 d. Lietuvių Auditorijoje, bilietus platinti.

—A. Zalagenas, ižd.

LOVEIKIS — Siunčiam Gėles Telegramu į Visas Pasaulio Dalis
KVIETKININKAS
Gėlės Vestuvėms, Bankietams ir Pagrabams.
3316 SO. HALSTED ST.
Tel. YArds 7-7308

GUŽAUSKŲ
BEVERLY HILLS GĖLINYČIA
Gražiausios gėlės dėl vestuvių, bankietų, laidotuvėms ir dėl kitų visokių papuošimų.
6901 SO. WENTWORTH AVE.
Telef.: ST 3-2454 ir HU 3-2224

GĖLININKAS
(PUTRAMENTAS)
Linksmumo ar liūdesio valandoje Gražiausios Gėlės ir Vainikai. Reikale pašaukite: atvyksim į jūsų namus su vainikų paveikslais išsirinkt.
ROY R. PETRO (Putramentas)
5519 So. Harlem Avenue
POrtsmouth 7-9020.

URBA — Gėlės Mylintiems, Vestuvėms, Bankietams, Laidotuvėms, Papuošimams
GĖLININKAS
4180 Archer Avenue
Phone: LA 3-5800 arba 3.5870

A. A. RAMANAUSKAS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
6812 So. Western Avenue
TELEFONAS GROVEHILL 6-0142
1410 South 50th Avenue
TELEFONAS TOWNHALL 3-2109 CICERO, ILLINOIS
KOPLYČIOS VISOSE MIESTO DALYSE

LIŪDĖSIO VALANDOJ
Šaukite
MAŽEIKA & EVANS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
6845 So. Western Ave. Air Conditioned Chapel and
PRospect 6-0099 Parking Facilities.
Tiems, kurie gyvena kitose miesto dalyse rasime koplyčią arčiau jusų namų

John F. Eudeikis
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
SENIAUSIA IR DIDŽIAUSIA LAIDOJIMO ĮSTAIGA
AMBULANCE DIENĄ IR NAKTĮ
4605-07 SO. HERMITAGE AVE.
Visi Tel. YArds 7-1741-1742
4330-34 SO. CALIFORNIA AVE.
Telefonas LAfayette 3-0727
MODERNIŠKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS
Mūsų radio programai šeštadieniais 9:15 ryto iš WGES 1390 kil.

NARIAI Chicagos Lietuvių Direktorių Asociacijos
AMBULANCE PATARNAVIMAS DIENĄ IR NAKTĮ
★
TURIME KOPLYČIAS VISOSE MIESTO DALYSE

P. J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Phone YArds 7-1911

LEONARDAS A. EZERSKIS
1646 W. 46th STREET Phone YArds 7-0781

LACHAWICZ IR SUNUS
TEL. VIRGINIA 7-6672 and 6673
2314 W. 23rd PLACE 10756 S. MICHIGAN AVE.

L. BUKAUSKAS
10821 S. MICHIGAN AVE. Phone PUllman 5-9661

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 LITUANICA AVE. Phone YArds 7-4908

PETRAS P. GURSKIS
659 WEST 18th STREET Phone SEeley 3-5711

ALFRED VASAITIS
1446 S. 50th AVE., CICERO, ILL. Tel. OLympic 2-1003

J. LIULEVIČIUS
4348 S. CALIFORNIA AVE. Phone LAfayette 3-3572

GEORGE F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138-1139

Pirkite iš Lietuviškos Paminklų Dirbtuvės

Dabar yra tinkamas laikas užsisakyti gražų paminklą arba koplyčią (Mausoleum) ant savo mylimo asmens kapo tiesiai iš mūsų paminklų dirbtuvės.

BITTIN IR KAMENSKY ekspertų darbas yra paremtas 45 metų patyrimu. Mūsų paminklų dirbtuvė yra atdara visuomet.

PAMINKLUS PRISTATOME Į VISAS KAPINES ARTI AR TOLI.

Bittin and Kamensky Monument Works
3938 W. 111th Street — Tel.: BEverly 8-0005

STASYS DŽIUGAS

DAUGIAU Į VALDŽIĄ NESIBRAUSIU...

(Reportažas pro demokratiškus akinius žiūrint)

Na, kaip jau bus taip, bet į pirmą Chicagos tremtinių bendruomenės ruošiamą koncertą nutariau patekti.

Dar prieš šeštą valandą vakaro sėdau autobusan. Mano nuotaika buvo labai gera, nes šį kartą autobuse niekas neapkalbinėjo geradarių ir garsiai nesvajojo apie praėjusius laikus... Taip besidžiaugdamas ramumu, nė nepajutau, kaip atsiradau prie Ashland auditorijos durų. Prie rūbinės radau kelis bestoviniuojančius tautiečius. Aha, aš dar nepaskutinis! — pagalvojau ir, gavęs kvitą už paltą, nuskubėjau salėn. Įėjęs net apstulbau iš nustebimo, nes joje sėdėjo tik gal koks šimtas punktualių programos mėgėjų. Nieko negalvodamas, atsisėdau ir aš. Apsižvalgau. Daugumas veidų tai ten, tai šen matyti pažįstami . . . Sėdėjau beveik valandą laiko, o scenoje buvo vis dar ramu. Pritrūkęs kantrybės, nė nesusivokiau, kaip nervingai mostelėjau ranka ir staiga atsikėlęs, išėjau atsigaivinti.

Bare radau nepavargstančių klijentų, kurie linksminosi į nieką nekreipdami dėmesio. Nuotaika buvo pakilusi.

—O gal čia kartais išpildys programą? — kreipiausi sumišęs į "zuikio ašarų" pilstytoją už baro.

—Ne! Salėje! — atšovė šis ir nubraukė nuo kaktos tankius prakaito lašus.

Išgėręs bonką Schlitzo, grįžau atgal. Ačiū Dievui, savo vietą, nors ir nenumeruotą, radau neužimtą. Scenoje jau prelegentas kažką kalbėjo susirinkusiems, ar barėsi, nes gerai neatsimenu, bet kai po pirmos dalies programos pranešėjas pabrėžė, kad po pertraukos visi čia esantieji apylinkių atstovai, teisingai išrinkti, privalo susirinkti už scenos, atsimenu ir šiandieną.

Programos antrajai daliai prasidėjus, aš kaip atstovas jau buvau, scenoje, tarp gerų iš geriausių išrinktųjų. Bet širdyje visiškai nesijausdamas pats geriausias, užlindau už kitų į pasienį. Be to, nutariau nesivaržyti ir nesigrumti dėl pirmųjų eilės vietų, nes gali atsirasti iš publikos vienas nenuorama ir atstovus apšaukti asilais . . . Kur tada dėtis? . . . Karjera baigta!... Be manęs ir daugiau atsirado taip galvojančių, o kai kurie patylomis prasitarė, kad viskas vyksta pagal numatytą planą... Aš apsimečiau nesuprantąs jų pasikalbėjimų ir išsilaikiau neutralus iki galo.

Po visų ceremonijų vėl grįžau į savo vietą ir su plakančia ir nevisai ramia širdimi įsigilinau į meninę dalį. Patiko. Plojau, iki ant delnų mazoliai atsirado. Entuziazmas manyje buvo didžiausias. Tuo laiku prie manęs sėdintis apystoris ir nutukusio veido vyriškis garsiai apibarė mane, sakydamas, kad aš visai be reikalo karščiuojuos, neatskirdamas krintančias ir kylančias žvaigždes. Staiga, be jokio reikalo užpultas ir nesuprasdamas jo kalbos turinio, atšoviau:

—Gerbiamasis, aš astronomijos nesu studijavęs ir maža turiu supratimo apie žvaigždes. Žinau tik Grigo ratus. Be to, čia ne vieta kalbėti apie žvaigždes, nes sėdime salėje, o ne lauke.

Po pasiteisinimo kaimynas nurimo, bet mano ūpas taip ir liko sugadintas. Sielą užgulė kažkoks nusivylimas, pagaliau susigraudinau ir, baigiantis programai, aš pirmas išdrožiau iš salės.

Patekęs į barą, dar nemažai tų pačių pirmųjų veidų radau. Atsigaivinęs nutariau pasivaikščioti ir pasukau link rūbinės. Na, o kas čia? Jaunimo ilgiausia eilė laukė įteikti rūbinei paltus. — Vis dėl to gudrūs jie!— pusgarsiai pagalvojau — kur Pakšto kapela, tai ir jie ten. Tikras magiškas traukimas...

Ilgai slankiojau po barus, kelis svarus dešrų sukirtau su lietuviškais raugintais kopūstais, o kai pajutau nuovargį, niekam nepastebint, įsimaišiau į mišrainę įvairių mokslinčių bei rašto žinovų, kurie buvo susimetę į vieną krūvą. Klausiaus. Ginčai baisiausi. Vieni nusiskundžia, kad ne visi poezijos leidiniai paminėti spaudoj, antri sprendė filosofiškai tylos reikšmę po įvykusios audros, kiti ginčijosi iki kraujo: kaip toli galima nuvažiuoti įjungus atbulinį bėgį? Iš jų, kai kas pritarė, kad toliausia gali nuvažiuoti prisiekę palaimintos ramybės gynėjai...

Bet kai šalia savęs, pamačiau įniršusį aktorių, persigandau, pradėjo purtėti kinkos ir nieko nelaukęs šoviau į šalį ir dingau, nes pabijojau būti įveltas į machulatūrinį nesusipratimą.

Pasibastęs tarp publikos, užsukau į Spaudos fondą, kuriame tuo laiku nė vieno pirkėjo nebuvo. Laisvai išsirinkau porą knygų, sumokėjau ir nutariau nešdintis į namus.

Kaip tyčia, tarpduryje susitikau savo gerą bičiulį, kuris mane apkabino visomis rankomis ir būtinai maldavo palaikyti su juo draugystę iki ryto. Daug nesipūtęs sutikau ,nes prižadėjo sąskaitas pats apmokėti. Vadinasi, aš pinigų jau neturėjau... Pradžioje jis kvietė vykti ir aplankyti garsiąją Flamingo. Gerai. Nebuvau.

Prie Flamingo pastato mus pasitiko, lankstydamiesi iki žemės, trys juodaveidžiai ir atsidarę duris net stumte įstūmė į vidų. Žalsvai tamsioje salėje, prie staliukų tokios pat spalvos, sėdėjo apie 30 įvairių lyčių naktibaldų. Ant scenos šoko gražiausi Dievo įvariniai dar iš Pirmojo Rojaus sodo. Nespėjome nė apsiprasti su aplinkuma, kai šalia scenos sėdintys trys vyrai ir dvi moterys pakėlė tokį lietuvišką triukšmą, kad pranešėjas jokiu būdu negalėjo nuraminti. Vienas iš jų pranešėją pradėjo kolioti necenzūruotais žodžiais. Ne gana to, rankomis ėmė liesti šokėjų kojas ir švaistytis. Pranešėjas supykęs pareiškė kviesiąs tvarkos pareigūnus. Mes su pasigailėjimu žiūrėjome į nelaimingiuosius ir po to išvykome, nes buvo gėda toliau pasilikti...

Grįžęs į namus, kritau į lovą ir tapau negyvas. Ar ilgai gulėjau, nežinau, bet prisimenu, kad sapnavau, jog vėl buvau Flamingoje, kad šokėjos dar pasiučiau ,su didesniu pietietišku temperamentu, šoko ispanų šokį, jog tuos triukšmadarius policininkai išmetė į gatvę, sakydami, kad jau pametėte savo vėžes ir t. t. Gal dar ilgiau būčiau mąstęs, bet prisiminiau, kad turiu būti bažnyčioje nurodytą valandą, ir pradėjau ruoštis.

Bažnyčioje, kiek pastebėjau, ne visi atstovai dalyvavo. Neišrinktųjų taip pat galėjo būti daugiau. Padėtį išgelbėjo senieji ateiviai. Mat, jie jau pripratę gelbėti savo brolius įvairiose nelaimėse...

Pamaldoms pasibaigus, sėdau į gatvėkarį ir važiavau į atstovų suvažiavimą, tikėdamasis, kad ir aš būsiu išrinktas į valdžią... Kitaip ir negalvojau... Važiuojant teko pergyventi nelabai malonų incidentą. Buvo taip: dvi ponios baisiai garsiai kalbėjosi apie intymius šeimos reikalus bei kitus reikaliukus. Iš šalies šį žydišką balaganą visai nenorėjau girdėti. Samprotavau ,kad tą patį galėjo pageidauti ir kiti keleiviai. Todėl kaip bus taip, bet nutariau jas prilaikyti ir priėjęs tyliai paklausiau: — Labai atsiprašau, kur gali būti tokia ir tokia gatvė?

Staigo jos krūptelėjo ir, kaip katės, pažiūrėjo į mane, dar garsiau apie minimą gatvę pradėjo pasakoti. —Ne taip jau garsiai, — tariau — nes kiti pagalvos, kad mes kurti esame.

Na, po mano pageidavimo, kad jos pradėjo mane plūsti, mat, suprato ir aš nieko nelaukęs buvau priverstas sekančioje stotyje palikti gatvėkarį.

Kai pasiekiau posėdžių salę, joje jau keli atstovai sukinėjosi. Antri, čia pat, prie baro gėrė alų, todėl ir aš pasukau prie jų.

Per trumpą laiką susipažinau su jais. Išsikalbame:

—Iš kokios pats kolonijos?— vienas užklausė manęs.

—Iš pačios didžiausios visoje Chicagoje—atsakiau.

Susimąstė.

—Keli atvykote išrinkti?

—Išrinktų tai nebuvo... savanoriai...

—Kaip tai? — nustebęs pažiūrėjo į mane.

—Paprastai. Kolonijoje gyvena apie 1,000 naujųjų ateivių, bet susirinkimus lanko per 10 asmenų, įskaitant ir valdybą.

—Suprantu, — ištarė. — Visur tas pats. Negerovės vėžys graužia mūsų žmones.. Mūsų kolonijoje irgi velniava... Yra tokių, kad visiškai nesidomi jokia organizacija... Gėdą daro visiems!...

Jam baigiant, pasigirdo salėje balsas: užimti vietas arčiau stalo.

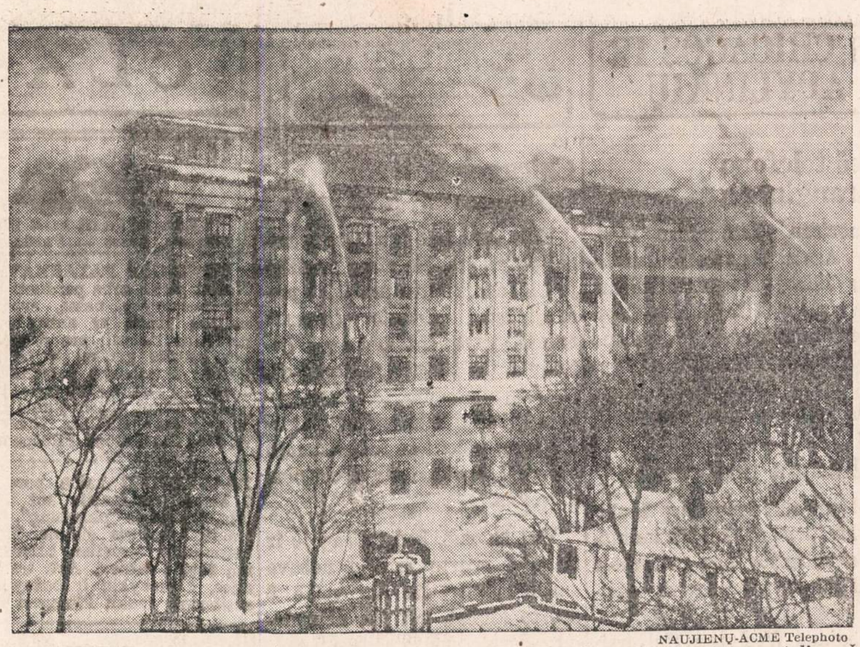
Ir tikrai, posėdžio metu, daug kas paaiškėjo ir pasitvirtino, ką aš ir kiti atstovai galvojome. Kitaip sakant: ar jau pavargome ar sąmoningai gulamės į pasyvumo patalus sapnuoti apie dolerius, dolerius...

Iš visų prelegentų geriausias psichologas pasirodė vietos lietuvis amerikietis. Jis atspėjo kai kurių atstovų ir nuodėmingus troškimus ir kvietė susilaikyti nuo bent kokių išsišokimų...

Po jo kalbos aš pasikėliau nuo kėdės ir ketinau visų susirinkusiųjų vardu padėkoti, bet susivaldžiau, nes dingtelėjo mintis į galvą, kad viešai parodęs savo nukrypimą, galiu būti neišrinktas į valdžią...

Rinkimų metu net kandidatu neturėjau progos pakliūti. Pritrūko vietų... Be to, nė balsų nepakvietė skaityti. Greičiausiai nujautė, kad aš, beskaitydamas balsus, galiu sumaišyti kandidatus. Pyksi, nepyksi, bet visos svajonės ėmė ir sudūžo. Galų gale nutariau, kaip negabus ir nereikalingas į valdžią, išsinešdinti laukan. Apsitaisęs priėjau prie durų, jas atidariau ir šokau į gatvę su visa pikta jėga.

Grįždamas į namus, nutariau ir širdyje prisiekiau, kad daugiau į valdžią nesibrausiu, niekur savonoriu nestosiu ir savęs neleisiu provokuoti...

NAUJIENŲ-ACME Telephoto

LANSING, Mich. — Gaisras sunaikino valstybės ofisų trobesį, padarydamas nuostolių už $4,000,000. Gaisro gesinti suvažiavo keturių miestų gaisrininkų komandos.

Bokso meisteris

Trečiadienio vakare Chicago Stadium įvyko bokso rungtynės pasauliniam vidutinio svorio bokso čempiono vardui įgyti. Laimėjo Sugar Ray Robinson prieš buv. čempioną Jake La-Motta 13 rate technikiniu nokautu.

Į rungtynes atsilankė 14,802 žiūrovai, sumokėdami $180,619.

"NAUJIENAS" skaito visų srovių žmonės: darbininkai, biznieriai, profesionalai, dvasininkai, mokslininkai ir valstybininkai.

'Naujienos' Pildo 'Income Tax' Blankas

Naujienų ofisas padeda išpildyti pajamų mokesčių blankas. "Income Tax" reikalų galite kreiptis nuo 9:30 valandos ryto iki 5 valandos vakaro; šeštadienį iki 12-tos.

1739 S. HALSTED ST. CHICAGO, ILL.

DAR GALITE GAUTI
LIETUVIŠKOS PLOKŠTELĖS
(REKORDAI) PO 89c
pas JOS. F. BUDRIK, Inc.
3421 SO. HALSTED STREET,
CHICAGO 8, ILL.

Vilniaus Polka — Įgrojo Baltimore lietuvių radijo orkestras.
Lietuvos Mergaičių Valsas — Įgrojo Baltimore lietuvių radijo ork.
Kai aš turėjau kaime mergelę — Įdainavo A. Dvarionas. Columbia orkestras.
Būk Vyras, Polka — Įgrojo D. Pomeranco vedamas.
Suktinis ir Spragelų daine ė — M. Petrausko žodžiai ir kompozicija
Liudvinavo polka — Įgrojo Mahanojaus lietuviškas orkestras.
Paukščių polka — Įgrojo Mahanojaus Lietuviškas Mainerių ork.
Gieda Gaideliai, liaudies daina — Išpildė (Pūpų Dėdė ir Dėdienė) Akiras Biržys.
Gražus Miško Būdas, liaudies daina — Išpildė (Pūpų Dėdė ir Dėdienė) Akiras Biržys.
Kaip gi Gražus Darželis — Išpildė Adelė Vicienė ir Ona Miliauskaitė.
Pas Darželį Trys Mergelės — Išpildė Adelė Vicienė ir Ona Miliauskaitė.
Lietuviškos Liaudies Dainelės I dalis ir II dalis — A. Sabaniauskas
Rozaliutės Polka ir Sužadėtinių Valsas — Įgrojo Akiras Biržys, įdainavo Pupų Dedienė.
Dukružėlė ir Mergų Bėdos — Įdainavo Anna Kaskas, žodžiai K. Binkio, A. Vanagaičio kompozicija.
Sukas Ratukas—Polka ir Būk Vyras — Idainavo A. Dvarionas. Columbia Orkestras, Pomeranco vedamas.
Nesistumkit—Polka ir Kauno Valsas — Įdainavo: V. Dineika ir J. Petrauskas.
Suzana ir Aš Berniukas — Išpildė A. Vanagaitis ir Vanagaičiai ir Viktorija Valteraitė
Kaukazo Vaizdelis I dalis — Įgrojo Liet. Viešb. Orkestras, dirigavo Hofmekleris.
Kur Bakūžė Samanota — S. Šimkaus. Įdainavo C. Andrekus.
O. Naktis Tyli — N. Rastenio. Įdainavo C. Andrekus.
Vestuvių Polka ir Norių Miego — Įgrojo Lietuviškas Orkestras.
Pas Malūnėlį Valsas — Įgrojo Lietuviškas Orkestras.
Ant Kiemelio, Polka — Įgrojo Lietuviškas Orkestras.
Ar tu žinai—liaudies daina—Įdainavo: C. Andrekus.
Bernuželi Nesvoliok — Įdainavo C. Andrekus.
Bučkio Valsas — Įgrojo: Tarptautinis Orkestras.
Nauja Polka — Įgrojo: Tarptautinis Orkestras.
Linksmas Jaunumėlis, Polka — Įgrojo Tarptautinis šokių orkest.
Agotėlės Valsas — Įgrojo Tarptautinis šokių orkestras.
Ganėm Aveles — Įdainavo M. Strumskenė ir P. Petraitis.
Oi Čia Čia — Įdainavo: M. Strumskienė ir P. Petraitis.
Angelai Gieda Danguje — Įdainavo P. Petraitis, baritonas.
Tyliają Naktį — Įdainavo P. Petraitis, baritonas.
Linksmi Berniukai, Polka — Įgrojo Tomo orkestras.
Cirkas — Įgrojo Tomo orkestras.
Einik — Polka — Įgrojo Worcesterio lietuvių orkestras.
Lietuvos Kareivių Polka — Įgrojo Worcesterio lietuvių orkestras.

Virš pažymėtų plokštelių yra labai nedidelis kiekis, taigi kas norite įsigyti lietuviškų plokštelių prašome paskubėti. Adresas:

JOS. F. BUDRIK, Inc.
3421 SO. HALSTED STREET,
CHICAGO 8, ILL.

Siunčiame į kitus miestus ir į Kanadą. Baksas ir supakavimas —vienas doleris. Pristatymo lėšas turi užmokėti pirkėjas, prisiųsdamas Money Orderį. C. O. D. nesiunčame.

TAUPYKITE ATEIČIAI

Pasidėkite savo taupomus pinigus į Chicago Savings and Loan Association.

KUR—kiekvieno taupomi indėliai yra apdrausti iki $10,000 by an agency of the U. S. Government.
KUR—visada buvo ir yra išmokama aukštas dividendas visiems mūsų taupytojams.
KUR—pinigai kiekvienam taupytojui buvo ir yra išmokama ant parekalavimo.
KUR—patarnavimas visuose finansiniuose reikaluose yra teisingas ir mandagus.

TURTAS VIRŠ 6 MILIJONŲ 100 TŪKSTANČIŲ DOLERIŲ.

CHICAGO SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
6234 SO. WESTERN AVE. JOHN PAKEL, President Telefonas: GRovehill 6-7575

Tel. VIrginia 7-6583
DR. S. BIEŽIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2201 West 22nd Street
Valandos nuo 1—3 ir 7—8
Serėdomis ir nedėliomis uždaryta.
Subatomis nuo 1—3.
Rez. 3241 W. 66th Place
Phone REpublic 7-7868

DR. Z. DANILEVIČIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
atidarė ofisą
10748 SO. MICHIGAN AVENUE
Tel. WAterfall 8-3060
Priima kasdien nuo 1-4 val. popiet ir nuo 7-9 val. vak., išskiriant šeštadienį ir sekm. Šešt. pagal susitarimą.
Rezidencija: 10838 So. Wabash Ave.
Tel. COmmodore 4-1187

Ofiso Tel. VIrginia 7-0036
Rezidencijos telefonas
BEverly 8-8244
DR. T. DUNDULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4157 ARCHER AVENUE
Ofiso valandos:
nuo 2—4 ir nuo 6—8:30 val. vakaro
Šeštadieniais nuo 2 iki 4 po pietų
Trečiadieniais pagal sutartį.

DR. I. E. MAKAR
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
11750 So. Parnell Ave.
VALANDOS: nuo 2—4 ir 6—8
Tel.: PUllman 5-8277

A. Montvid, M. D.
West Town State Bank Bldg.
2400 WEST MADISON ST.
Val.: 1 iki 3 popiet; 6 iki 8 vak.
Telefonas: SEeley 3-7330
Namų tel. BRunswick 8-0597

DR. STRIKOL
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Ofisas 4645 SO. ASHLAND AVE.
Ofiso valandos: nuo 2—4 ir 6—8; Ser., Sub. ir Ned. tik pagal sutartį
Ofiso Telefonas YArds 7-4787
Namų Tel. PRospect 6-1930
Jei neatsilieps virsutiniai telefonai, Šaukite MIdway 3-0001

DR. C. Z. VEZEL'IS
DANTISTAS
4645 So. Ashland Ave.
arti 47th Street
Telefonas YArds 7-2246
Valandos: nuo 9 iki 8 val. vakaro.
Serėdoj pagal sutartį.

DR. BRUNO J. ZUBRICK'AS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2951 WEST 63rd STREET
(netoli Sacramento Ave.)
Valandos: 2—4 po pietų ir 7—9 vak.
trečiad. ir sekmad. pagal susitarimą.
Telefonas HEmlock 4-7899
Namų Tel. HIlltop 5-2557

KITI LIETUVIAI DAKTARAI

DR. PETER T. BRAZIS
PHYSICIAN AND SURGEON
6757 So. Western Ave.
CHICAGO, ILL.
Telefonai:
Ofisas HEmlock 4-5849
Rezidencija HEmlock 4-2324
OFISO VALANDOS:
Pirmad., Antrad., Ketvirtad. ir Penktad. 1:30—4; 7—9 vakaro
Treč. ir Šeštad. tiktai susitarus.

DR. B. C. BRUZAS
DANTISTAS
VALANDOS: 10 iki 8.
Trečiadieniais tik susitarus
4003 Archer Avenue
Truputi į rytus nuo California
Tel. YArds 7-7772

Ofiso tel.: YArds 7-1166
Rezid. tel. DAnube 6-1126
DR. J. GUDAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
756 W. 35th Street
Kampas Halsted ir 35-tos gatvės.
Valandos: 1-4 p. p. ir 6:30-8:30 val. kasdien. Šeštad. nuo 1 iki 4 po pietų.
Rezid.: 3247 South Emerald Avenue

DR. A. JENKINS
PHYSICIAN AND SURGEON
(Lietuvis Gydytojas)
2500 WEST 63rd STREET
Ofiso val.: kasdien nuo 2—4 p. p. ir 7:30—9 vak. Šeštad. nuo 2—4 p. p.
Trečiad. ir Sekm. uždaryta
Ofiso Tel.: PRospect 6-3838
Rezid. Tel.: REpublic 7-9199

Ofiso ir Namų Tel. REliance 5-1810
DR. WALTER J KIRSTUK
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(Lietuvis Gydytojas)
3925 W. 59th Street
(Prie Pulaski Road)
VALANDOS: 2—4 popiet, 6:30—8:30 vakarais. Trečiadienį pagal sutartį

Emerg. Tel. KEdzie 3-2868
Dr. Emily V. Krukas
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4146 Archer Avenue
CHICAGO, ILL.
Tel. LAfayette 3-3210
Val.: pirm., antrad., ketv. 12—2:30
6—9 vak., penkt. ir šešt. 12—2:30
6234 Archer Road
ARGO, ILL.
Tel. SUMMIT 1580
Val.: pirm., antr. ir ketv. 3—5 v. v.
Penkt. 3:30—8 v. v. Šešt. 3:30—6 v. v.

"NAUJIENOS"—Lietuvių Visuomenės Kultūros Tvirtovė.

DR. EDWARD B. MURASKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
OFISAS:
5452 So. Kedzie Ave.
VALANDOS: 1 iki 4 ir 7 iki 9 kasdieną, išskiriant treč., šešt. 2 iki 4.
Ofiso Telefonas: GRovehill 6-1321
Rezid. Telefonas: VIncennes 6-3900

DR. CONSTANCE O'BRITIS
PHYSICIAN and SURGEON
2408 WEST 63rd STREET
Tel. HEmlock 4-5524
Hours by appointment only.

DR. V. P. TUMASONIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Ofiso telef.: HEmlock 4-2123
6255 SO. WESTERN AVENUE
Rezid. telef.: COmmodore 4-8364
10828 SO. WABASH AVENUE
Val.: 2-4 ir 6-8 vak. Šešt. tik 2-4 p.p.
Neturi valandų Tdečiad. ir Sekmad.

KITATAUČIAI DAKTARAI

Dr. Charles Segal
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4740 So. Ashland Ave.
(2-ros lubos)
Ofiso Telefonas: YArds 7-0554
Jei neatsiliepia šaukite—
Res. Tel.: MIdway 3-2880
OFISO VALANDOS.
Nuo 10 iki 12 val. ryto, nuo 2 iki 4 val. popiet,ir nuo 7 iki 8:30 v. vak.
Sekmadienį nuo 10 v. iki 12 dienos

DR. VAITUSH, OPT.
LIETUVIS

Mano 30 metų praktikavimas jūsų garantavimas.
Palengvina akių įtempimą, kuris esti priežastimi galvos skaudėjimo, svaigimo arba aptemimo, nervuotumo, skaudamą akių karštį, atitaiso trumparegystę ir toliregystę. Prirengia teisingai akinius. Visuose atsitikimuose egzaminavimas daromas su elektra, parodančia mažiausias klaidas. Speciali atida atkreipiama į mokyklos vaikus.
Važiuoju į namus.
Val.: nuo 10:30 ryto iki 7:30 v. v.
Šeštadieniais iki 6 valandos vakare
Seredomis uždaryta visą dieną,
o Nedėlioj pagal sutartį.
Daugely atsitikimų akys atitaisomos be akinių. Kainos pigiau kaip pirmiau.
4712 So. Ashland Ave.
Phone YArds 7-1373

Dr. Kazimieras MICHEL

OPTOMETRISTAS
Tikrina akis, pritaiko akinius, ištaiso kreivas akis be operacijos, turi modernius instrumentus akių bandymui.
Kreipkitės į Dr. Michel dėl akių trūkumų; 35 metų praktika palengvina akių tyrimą, kuris atliekamas su didžiausiu rūpestingumu.
Jei jūsų akys ašaroja ar niežti, negalite siūlo įverti į adatą, akys bijo aštrios šviesos, neįžiūrite skaityti, užeikit pasitarti pas Dr. Michel —nieko nekainuos.
Antras aukštas
4654 SO. ASHLAND AVENUE
Telefonas YArds 7-6616.
Nuo 9:30 val. ryto iki 8 val. vakaro.
Geras patarnavimas.
Kalbu lietuviškai.

DR. G. SERNER
LIETUVIS AKIŲ GYDYTOJAS
25 metų patyrimas

Tel. YArds 7-1829
Pritaiko Akinius
Kreivas Akis
Ištaiso.
Ofisas ir Akinių Dirbtuvė
3401 SO. HALSTED STREET
kampas 34th Street.
Valandos: nuo 10 iki 2, nuo 6 iki 8.
Trečiadieniais nuo 10 iki 12.
Šeštadieniais nuo 10 iki 4 val. popiet.

Dr. R. P. Lutkus
LIETUVIS REGISTRUOTAS OPTOMETRISTAS

Akių Egzaminavimas
Akinių Pritaikymas
ir Lensų Pataisymas
7054 SO. WESTERN AVENUE
Telefonas WAlbrook 5-4353
Valandos: 7 iki 9 vakaro kasdieną, išskiriant ketvirtadienį, šešt. 11—3.

VISKO UŽTEKTINAI TUOJ PRISTATOM

Baldai, šaldytuvai, pečiai, skalbiamosi mašinos, lovos, matrasai, kilimai. Radio, televizijos setai, baldai vaikučiams.
Žemos kainos, lengvi išmokėjimai
DIDELIS PASIRINKIMAS
Baldai pagal užsakymą.
ROOSEVELT
Furniture Co., Inc.
2310 W. Roosevelt Rd.
SEeley 3-4711

"NAUJIENAS" skaito visų srovių žmonės: darbininkai, biznieriai, profesionalai, dvasininkai, mokslininkai ir valstybininkai.

TARP NEPAŽINIMO IR NESUSIPRATIMO...

J. ANTANAITIS

Yra sakoma, kad istorija — gyvenimo mokykla. Netektų abejoti to dėsnio teisingumu, jeigu kartais istorijos faktai nebūtų bandoma iškreipti ar savaip aiškinti, o taip pat praeities istorijoj nebūtų ieškoma vienpusiško, nors iš dalies ir esminio, pasimokymo.

Netolimos Lietuvos praeities istorijos ar "Atsiminimų" autoriams visuomet yra pavojaus nuklysti į tam tikrus subjektyvumo labirintus, ypač jeigu jų kalbama praeitis liečia ir jų pačių bei kitų dar gyvųjų asmenų toje praeityje vienokio ar kitokio pobūdžio aktyvų dalyvavimą. Ir aišku, kaip ir tenka laukti, į netolimos praeities istoriją visuomenė gyviau reaguoja. Bet tai reikėtų skaityti teigiamu reiškiniu, nežiūrint, kad tie skaitytojams patiekiami netolimos praeities pirminiai vienų priimami kaip "tikra tiesa ir išmintis", o kitų atmetami kaip "skandalingas melas". Tarp tų dviejų kraštutinumų, skaitytojui išvengti autoriaus subjektyvumo labirintų padeda tas, kad netolima praeitis vis dėlto palieka šiek tiek atminties, nors vieniems mažiau, o kitiems daugiau... O gyvą visuomenės reagavimą į netolimą praeitį reikėtų tik teigiamai vertinti, nes tuo būdu gal daugiau iš praeities istorijos pasimokoma. Juk kartais ir smulkūs iš pirmo žvilgsnio fakteliai praeities istoriją yra nemažai lėmę.

Ryšium su V. Krėvės prisiminimais "Iš pirmosios bolševikų okupacijos Lietuvoje", tilpusiais "Nemuno" žurnale ir jų vertinimais "Dirvoje", Al. Grybauskas "Naujienose" iškelia svarbų faktą, kad bolševikams pirmą kartą okupavus Lietuvą "...mūsų šviesuomenė dar turėjo vilties nors priverstinu bendradarbiavimu žaisti ant nepastovaus karo eigoje laiko, **savo pagrinde rėmėsi tikrojo komunizmo veido nepažinimu...**" (m. p. J. A.).

Suprantama, jeigu tikrąjį komunizmo veidą nepažino žaliasis kaimietis, kaip tas p. Grybausko minimas paprastas sodietis nuo Šiaulių, kuris anuomet Smetonos režimo kritikos vardu dergė visą nepriklausomos Lietuvos praeitį, kuri vis dėlto yra amžinai širdyse negestanti prisiminimų ir vilčių žvaigždelė ne tik naktinėse Amerikos fabrikų pamainose bedūsaujantiems, bet ir šviesiai dieninėse pamainose bekuriantiems dabartį. Bet vargu, argi jau galima taip pateisinti dalį mūsų šviesuomenės, ypač vadovaujančios, visišku anuomet bolševizmo nepažinimu. Tai būtų mūsų šviesuomenės, ir protu vadovaujančios, nuvertinimas iki eilinio pilkojo žmogaus. Gal dar žemiau, nes šviesuomenė turėjo galimybių įsigyti aukštesnį gyvenimo pažinimą, taigi platesnės savo orientacijos.

Reikia pabrėžti, tik tam tikrai daliai mūsų inteligentijos šiandien reikia teisintis visišku komunizmo nepažinimu. Gi nemaža dalis Lietuvos inteligentijos tikrąjį bolševizmo pavojų suvokė, nors dar ir nebuvo patyrusi apie rafinuočiausią NKVD paskirų žmonių ir tautų naikinimą. Kaipo tam būdingas pavyzdys yra ir atpasakotam V. Krėvės pasikalbėjime jau aukščiau minėtuose atsiminimuose, su St. Šilingu, kuris pareiškė netikįs nei vienu Sovietų Rusijos atstovo žodžiu, ir Lietuvos, kaip ir visų Babaltijos valstybių, tragedija esanti nuspręsta. Iš jo nuomonės piršosi mintis, kad Lietuvos likimo jau negalima išgelbėti, o tik bolševikams reikia rasti jų "pastumdėlių" iš lietuvių tautos tarpo, Lietuvos nepriklausomybei likviduoti. Tą mintį V. Krėvė, pasikalbėjime su St. Šilingu pagavo, bet kaip *pasisako*, tais nuotaikingais pranašavimais nenorėjo pats tikėti.

Tai yra būdinga ne tik rašytojo V. Krėvės praeities galvojime. Kodėl **tam tikra** Lietuvos inteligentijos dalis ir žinodama ne vieną pavyzdį, kad kur bolševizmas koją įkelia, iš ten savo noru nesitraukia, bet suardo to krašto gyvenimo būdą, valdymosi bei ekonominę sistemą ir įveda sovietinę; kad bolševizmui įsigalėti Sov. Rusijoje, ne karo, o taikos metu, mažiausiai 32 milijonai gyventojų turėjo netekti gyvybių; kad dalis mūsų inteligentijos, išsivadavusi iš 1917-1919 metų sovietų revoliucinio pragaro ir iš dalies pamačiusi bolševikų siekimus bei metodus, vis dėlto dar vylėsi žaisti su jais bendradarbiavimu. Kodėl?

Primesti visai tai inteligentijos daliai persiėmimu komunizmo yra netikslu. O ta maža lietuvių tautos dalis, kuri nuėjo išdavimo keliu negali pasiteisinti nei komunizmo nepažinojimu, nei buvusio režimo palikta tuštuma, nei, pagaliau, kelio iš komunizmo pelkių pasitraukimui nebuvimu. Kas pelnė išdaviko vardą, toks ir liko praeities istorijoj. Teismas gal žino lengvinančias aplinkybes, bet ne istorija. Juk tokią pat tuštumą jautė kai bolševikai okupavo Lietuvą, ir tie, kurie nesiteisina bolševizmo nepažinimu, nežiūrint to, bevelijo eiti į sovietų kalėjimus ar ištrėmimą, bet nepasisiūlė Lietuvos nepriklausomybės duobkasiams bendradarbiavimą, nors ir priverstiną.

Taigi, kodėl kai kurie bolševizmo pavojų Lietuvoje, pirmosios okupacijos metu, mažiau įžiūrėjo, negu kad jo praktika kitur rodė? Kodėl nepriklausomos Lietuvos inteligentija prieš antrąjį pasaulinį karą ir jam prasidėjus, žiūrėdama į gresiantį Lietuvos nepriklausomybei pavojų, suskilo? Vieni didesnį nepriklausomybei, o svarbiausia lietuvių tautos sunaikinimo pavojų teisingai įžiūrėjo Sovietų Rusijoj, o kiti nacių Vokietijoj. Neišvengiamai renkantis vieną iš tų blogybių, turime pripažinti, kad kai kurie, toli gražu, gal nesudarą šiuo atveju apsisprendžiančiųjų daugumą, piršo savo mintį, kad Sovietų Rusijos okupacijoj lietuvių tauta sveikiau išliksianti, o lietuvių inteligentijos bendradarbiavimas apsaugosiąs nuo tų klaidų, dėl kurių milijonai rusų inteligentijos paaukojo gyvybes. Kai kurių išvedžiojimai siekė dar toliau. Girdi, lietuvių tauta sovietuose jausis kultūros ir civilizacijos lygiu savo vietoje, gal net aukščiau už kitas tautas. O priešingai, vokiečių okupacijoj ji bus naikinama atsilikimo priedanga.

Šio skilimo priežastys glūdi ne vien tik tikrojo komunizmo veido nepažinime. Jų reikėtų paieškoti kažkur tarp nepažinimo ir nesusipratimo...

Yra faktas, kad nemažai mūsų senosios kartos inteligentijos ėjo mokslus ir subrendo Rusijoje, taigi, "rytų kultūros" įtakoje. Rusų kalbos mokėjimas bei praeitų Rusijos tradicijų pažinimas jiems buvo lyg ir tiltas į rytietišką orientaciją, kai tuo tarpu vakarams tokių faktorių daugelis gal nejautė. Ši orientacija kai kurių galvosenoje gal ir temdė bolševizmo pažinimą bei iš jo išplaukiantį lietuvių tautai pavojaus supratimą. Nes kaip gi kitaip galima pateisinti, pavyzdžiui, tokios Sovietų Rusijos tautų kultūrai pažinti d-jos veiklą Lietuvoje, atmetant jos narių, ypač vadovaujančių, vien tik persiėmimą komunizmu? Kai net svetimų autorių nuplagijuotuose mokslo vadovėliuose sovietuose neapsieinama be komunizmo propagandos, įdomu kokią gi "sovietų tautų kultūrą" pažino toji draugija ir kokią ji skleidė mūsų tautoje? Argi ir čia buvo tikrojo komunizmo veido nepažinimas, o gal tik, mažiausia, nesusipratimas?...

Viešosios durys komunizmui Lietuvoje buvo uždarytos. Komunistų partija viešai negalėjo veikti. Rusų kalba mokyklose buvo neproteguojama. Mokslus einantis jaunimas tiek studijų tikslais, tiek ekskursijų lankymais, beveik nesidomėjo Sovietų Rusija.

Bet "kultūrbolševizmas" į lietuvių tautą skverbėsi ne tik per labai negausią komunistų pogrindžio veiklą Lietuvoje. Jis rasdavo būdų patekti į mūsų tautos kūną per kai kuriuos mūsų kultūrinio bei visuomeninio gyvenimo sektorius. Pozdniakovo, Sovietų Rusijos atstovo Lietuvoje planai, be abejo, siekė gal labiausiai komunizmo pavojaus lietuvių tautos galvojime sušvelninimo. O taip pat skleidimu sovietų "atsinaujinimo" naujai užimtų kraštų labui iliuzijų. Beja, gal ir ne be pasisekimo. Juk tūli buvo persiėmę tomis iliuzijomis, kad komunizmui plečiantis, jis turėsiąs sužmogiškėti, savo pirmykščio veido netekti. O praktika parodė, kad komunizmas tunka tik kraujo klanuose.

Taigi bolševizmui pasitarnavo viskas, kas tik teigiamo sovietų gyvenime buvo iškeliama. Ir maži bolševizmo propagandos nuodų lašeliai temdė tikrojo jo veido pažinimą. Nors ir ne visus iki visiško jo nepažinimo...

IŠ CHICAGOS IR APYLINKIŲ

★

Prieš telefono pabranginimą

American Lithuanian Business Ass'n. išsintinėjo pareiškimus Illinojaus gubernatoriui, Chicagos merui ir Illinois Commerce Commission, prašydama juos stengtis užkirsti kelią pakelti kainoms už naudojimąsi telefonu biznio įstaigose.

Mažinama profesorių

Ryšium su jaunų vyrų šaukimu į kariuomenę, kai kurios mažesnės kolegijos bus priverstos sumažinti savo profesorių skaičių.

Illinojaus Wesleyan University, Bloomington, prezidentas pareiškė, jog šios įstaigos studentų skaičius sumažėsiąs nuo 1000 iki 700, ir iš 72 profesorių teksią atleisti 8-10. Elmhurst kolegijoje 30% iš 7 profesorių jau pranešta, kad jų sutartys negalės būti pratęstos kitiems metams. Manoma, kad į kolegiją, dabar turinčią 600 studentų, beįsirašys 40% mažiau. Šios kolegijos kalbėtojas tarp kitko pareiškė: "Kai kurios mergaitės ištekės, kitos ieškosis darbo. O kitos, kurių svarbiausias tikslas kolegijoj susirasti vyrą, pamatys, kad jau joms čia nebėra ko ieškoti".

Kovoja su narkotikų pardavinėtojais

Pietinėje miesto dalyje paspartinta kova su narkotikų pardavinėtojais, ypač po to, kai buvo suimtas žymiausias vietovės narkotikų agentas Amos Jones. Jis buvo suimtas, kai Hilltop tavernoje, 914 E. Oakwood, buvo parduota heroino. Sakoma, kad jis įtraukdavęs į narkotikų pardavinėjimą ir mokyklinį jaunimą. Jones policijos dokumentuose žinomas nuo 1928 m., nuo to laiko 15 metų praleidęs federaliniame kalėjime.

Kovai su narkotikais policijos vadas paskyrė dar 24 seklius (detektyvus) prie dabar veikiančios 9 seklių grupės.

Nebegersianti alkoholio

Besveikstanti sušalusioji Mrs. D. M. Stevens, gydytojų nuomone, buvo prieš netekdama sąmonės įgėrusi. Dabar pati ji sako: "Aš niekada, kol būsiu gyva, neimsiu nė lašo į burną likerio".

SPORTAS

★

Chicagos lietuvių futbolininkų pastogėje

Kaip spaudoje jau buvo trumpai pažymėta, šių metų pradžioje Chicagoje buvo pralaužti pirmieji ledai futbolo (soccer) fronte, įsteigiant Chicagos lietuvių futbolo klubą "Lituanicą". Šis žingsnis padarytas esant gyvam reikalui kiek galint platesniu mastu išeiti su lietuviškuoju sportu į amerikiečių sportinius dirvonus.

Visi žinome, kad Chicagoje ir iki šiol sporto srityje nebuvo snaudžiama: čia jau veikė 3 sporto klubai, bet jie, nerasdami didesnio susidomėjimo jaunimo tarpe ir neturėdami pakankamai lėšų, pasitenkino didelių išlaidų nereikalaujančiu sporto šakų kultyvavimu, k. antai: krepšiniu, stalo tenisu ir šachmatais. Jau nevieną kartą anksčiau paskirų klubų valdybos buvo ėmusios iniciatyvos suorganizuoti futbolo komandas, tačiau tas vis nevykdavo, nes, kaip minėta, čia reikėdavo ne tik gausaus žaidėjų skaičiaus, bet ir daug pinigų.

Todėl kaip tik dėl šių priežasčių, visų sporto klubų prtarimu, iškilo reikalas Chicagoje steigti atskirą lietuvių futbolo klubą, kuris apsiribotų tik vien šios sporto šakos kultyvavimu ir tuo galėtų atnešti geresnių rezultatų, nes sujungtomis jėgomis bei pavieniame dalyke visada yra įmanoma daugiau padaryti. Ir štai dabar žodis yra tapęs kūnu, ir su džiugiomis viltimis Chicagos lietuviai futbolininkai aktyviai ruošiasi pirmiesiems savo pasirodymams šiame žemyne. Šiuo metu jau vykdomos treniruotės, kurioms vadovauja žinomas futbolininkas Ed. Vengenskas. Jos esti ketvirtadienio vakarais nuo 8-9 val. McKinley parko salėje, prie 39 St. ir Western Blvd., dalyvaujant nemažam futbolininkų būriui, daugiausia iš jaunesniųjų tarpo. Būtų gera, jeigu jose dalyvautų dar gausesnis futbolininkų skaičius, ypatingai yra laukiami mūsų senesnieji futbolo žaidėjai, kurie, savaime aišku, padėtų sudaryti pajėgesnį vienetą, kas yra gana svarbus veiksnys reprezentacijos fronte.

Taip pat visi gerai žinome, kad kiekvienas didesnis darbas reikalingas talkos: jis be visuomenės pritarimo sunkiai gali būti įgyvendintas. Taigi, nors ir turint gražiausių vilčių bei norų, kartais tenka sustoti pusiaukelėje ir su apgailestavimu reikia atsisakyti nuo visų užsimojimų. Šį kartą Chicagos lietuviai futbolininkai irgi laukia paramos iš lietuviškosios sportu besidominčiosios visuomenės, nes darbas buvo pradėtas tuščiomis kišenėmis, o jis kaip tik reikalauja nemažų išlaidų.

Šiuo reikalu yra skelbiamas futbolininkų parėmimo vajus, vykdomas specialiais aukų lapais, kurie yra išdalinti visiems futbolininkams bei jų bičiuliam; tokiu būdu per juos bus pasiekta didesnioji dalis mūsų visuomenės. Jeigu pas ką nors aukų rinkėjai su aukų lapais neatsilankys, tie yra prašomi savo aukas siųsti betarpiškai klubo iždininkui Edvardui Šulaičiui, 1521 So. 51 Ct., Cicero 50, Ill., arba telefonuoti OLympic 2-4992, ir bus atsiųstas žmogus su aukų lapu.

Laukdami gausios mūsų visuomenės visokeriopos paramos, tikime, kad kiekvieno pozityvus mostas prisidės prie greitesnio komandos paruošimo bei pastatymo į geresnes vėžes, ir tuo pačiu pasitarnaus bendram lietuviškojo sporto labui.

Chicagos L. F. K. "Lituanica" Valdyba

Apie naujos širdies įdėjimą

Sovietų jaunimo laikraštis paskelbė žinią, kad sovietų mokslininkams pasisekę chirurginės operacijos būdu šunims prigydyti naujas širdis ir plaučius. Su tais naujais organais šunys galėję ilgai gyventi. Tie mokslininkai nepasakė, ar tokia operacija galima padaryti ir žmogui, bet pažymėjo, kad ateity būsią galima.

American Medical Ass'n. būstinės, 535 N. Dearborn, atstovas ryšium su šia žinia pareiškė, kad sėkmingas širdies persodinimas neatrodo galimas. Tuo tarpu nesą žinių, kad tas sovietų laikraščio pranešimas būtų pasirodęs sovietų medicinos žurnaluose. Autoritetingas kalbėtojas pažymėjo, kad širdies persodinime svarbiausias klausimas esąs ne širdies išlaikymas gyvos, bet išlaikymas smegenų, aprūpinamų kraujo. Jis sako, jog ligi šiol, kiek esą žinoma, tokia operacija nesanti atlikta.

Nauja pabėgėlių banga

Gydytojų suvažiavime Chicagoje Palmer House buvo pareikšta, jog iš 2,300 DP gydytojų Europoje bepaliko 500. Pripažinta, jog, kitėjant pasaulinei padėčiai ,tų gydytojų įkurdinimas šiame krašte pasidaraš svarbus dalykas.

Ta proga DP profesionalų įkurdinimo atstovas pareiškė, jog iškylanti nauja pabėgėlių problema Europoje, nes žmonės vis bėgą iš už geležinės uždangos. Iš jų susidarysianti didesnė pabėgėlių masė, negu DP buvo po II Pasaulinio karo (tada jų buvę 3,000,000).

CLASSIFIED ADVT.

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, Žemė — Pardavimui

TEISINGAS PATARNAVIMAS
Norint pirkti arba parduoti bile kokią nuosavybę, namą, arba reikalaujant pirmų ar antrų morgičių, patartina kreiptis pas Kazį Urniką, kur gausite geresnį ir pelningesnį pirkinį ir teisingą patarnavimą su apsauga. Sutaupysite sau nemažai pinigų. Tegul niekas jumis neišnaudoja neteisingai. Chas. Urnich. 2500 W. 63rd St., 2 lubos. PRospect 6-6025

PAAUKOJIMO kaina parduodama 9 kamb. rezidencija ant 50 pėdų loto. Dvigubas "plumbing", lietinės. Karšto vandens šiluma. Modernus beismontas, venetian blinds. Pajamų $480 į mėnesį. Arti transportacijos, 4 mokyklų ir bažnyčių. Dėl susitarimo šaukit PRospect 6-3831.

ATDARA sekmadienį nuo 1-5 val. 3532-34 W. Huron, 7 flatų mūrinis, 3-5s, 4-4s. Garu šildomas, kampas. Pajamų $4,350 į metus. Savininkas. VAn Buren 6-6643.

PARDUODAMAS 10 kamb. namas. 5 miegami viršuj, žaidimo kambarys 3-me aukšte. Ant kampo, eina 64-tas ir 25-tas keliai. Gali būti biznis. Lotas—pusė "block square". Garažas, barnė insuliuota. Gali greitai kraustytis. Adresas: 413 E. Main St., St. Charles, Ill. Telefonas 3197.

BIZNIO namas modernioj Chatham kolonijoj, East 79th gatvėj. Krautuvė ir 2 flatai. $26,000. Kreipkitės į savininką Anthony Banaitis, 3442 So. Lituanica Ave.

BUILDING CONTRACTORS
Namų Statytojai—Taisytojai

JOHN G. MEŽLAIŠKIS
GENERALINIS KONTRAKTORIUS IR NAMŲ STATYTOJAS
Statom namus ant savo lotų arba ant jūsų loto. Perkam lotus. Reikale kreipkitės, gausite teisingą patarnavimą už prieinamą kainą.
6649 SO. MOZART STREET
Tel. GRovehill 6-6588

FURNITURE-FIXTURE FOR-SALE
Rakandai ir Įtaisai Pardavimui

MODERNIZUOKIT
Savo Virtuvę
arba Bathroom su Steel Wall Tile kambarys 4x7, 4 pėdų aukščio $59.00. Sudėsime—Kreditas.
LAfayette 3-2977
Pasirinkimas gražiausių spalvų.

PARDUODAMAS virtuvės pečius, "Crown" combination. Visai mažai vartotas. Taipgi parduodamas parlor set. Matykit vakare arba sekmadienį, antras aukštas iš kiemo.
5225 S. ASHLAND AVE.

HELP WANTED—MALE
Reikia Darbininkų

HELP WANTED—MALE
Darbininkų Reikia

AUTOMATIC SCREW MACHINE
NEW BRITON AND BROWN AND SHARPE SET-UP MEN AND OPERATORS
ALSO HAND SCREW OPERATORS
EXCEL SCREW MACHINE PRODUCTS
388 NORTH AVERS AVENUE

VYRŲ! VYRŲ!
reikia prie sunkaus dirbtuvės darbo.
★ Pastovus darbas
★ Daug viršvalandžių
★ Gera alga namo parsinešti
TURI MOKĖTI ANGLŲ KALBĄ
WM. COOPER & NEPHEWS
1909 Clifton Ave.

PATYRUSIŲ LACQUER SPRAYERS ir MACHINE SANDERS
Vyrų reikia, mokančių vartoti mažus įrankius prie bendro medžio darbo. Naktimis arba dienomis darbas—viršvalandžiai.
HARMONY CO.
3633 So. Racine.

SHIPPING CLERK
Nuolatinis darbas. 5 dienų darbo savaitė. Malonios darbo sąlygos. Apdraudos naudos. G. H. P. CIGAR CO., 6th Floor, 17 E. Hubbard.

VYRŲ IR BERNIUKŲ
REIKIA
52 valandų darbo savaitė. $58 pradžioje. Lengvas dalių sudėstymo ir mašinų darbas. Nemokama ligoninė ir gyvybės apdrauda. Kompanijos valgykla vietoje.
REVERE CAMERA CO.
320 EAST 21st ST.

MACHINE SHOP
PLANER HAND
Night shift. 5 day week. 50 hours. $2.00 per hour. Only experienced man need apply.
4014 N. ROCKWELL
COrnelia 7-4024.

GLOVE TURNER IR BENDRAS DIRBTUVĖS DARBAS
Geras, patsovus darbas. Patyrusių arba nepatyrusių reikia.
WHEELER PROTECTIVE APPAREL
224 W. Huron St.
SUperior 7-3948.

AUTO BODY and FENDER MAN
Must be A-1 experience.
$100 a week.
Clean work shop.
3547 W. NORTH AVENUE
DIckens 2-2797.

MAŠINISTŲ REIKIA; naujos ir senos mašinos; puikios darbo sąlygos; geras atlyginimas; progos pirmynžangai. Matykite Mr. WEIR.
ALLIED AUTO COMPANY
3455 South Archer Avenue

HELP WANTED—MALE-FEMALE
Reikia Darbininkų ir Darbininkių

PREMIER BONDED SERVICE
has openings for secretary—typist and file clerk. Loop law office and Finance Co. 5½ day week. Excellent salaries. Apply at:
10 NO. CLARK STREET
Entire 14th floor. RAndolph 6-8660.

HELP WANTED—FEMALE
Reikia Darbininkių

HELP WANTED—FEMALE
Reikia Darbininkių

MERGAITĖS IKI 40 METŲ
APTARNAUTI VOKŲ (ENVELOPE) MAŠINOMS. 95c. UŽ VALANDĄ PRADŽIAI. GALIMYBĖ PROGRESUOTI. PATYRIMAS NEREIKALINGAS — MES IŠMOKYSIME JUS.
BURGESS ENVELOPE CO.
624 WEST ADAMS STREET

MERGINŲ REIKIA
Nuo 8 iki 4:30 p. p. darbadieniais. Nuo 8 iki 3:30 p. p. šeštadieniais
47 valandų darbo savaitė.
Aukščiausias atlyginimas.
Lengvas dalių sudėstymo ir mašinų darbas, drill press, milling, grinding, lathes, etc.
Nemokamai ligoninė ir gyvybės apdrauda.
Kompanijos valgykla. Apmokami šventadieniai ir atostogos. Švari, moderni dirbtuvė.
REVERE CAMERA CO.
320 EAST 21st ST.

MERGINŲ ir MOTERŲ
LENGVAS DIRBTUVĖS DARBAS ARTI JŪSŲ NAMŲ
Darbščioms, patikimom merginom mes siūlome šias progas:
● GERAS ATLYGINIMAS
● PASTOVUS DARBAS
Minimum 48 valandų darbo savaitė
Du poilsio periodai.
Hospitalizacijos planas.
● PELNU DALINAMĖS
● APMOKAMOS ATOSTOGOS
Modernūs įrengimai.
"Šeimyniška" atmosfera
Gera, patogi transportacija.
4940 W. Flournoy St.
Nuo 9 ryto iki 4 po pietų.

IMMEDIATE OPENINGS
FOR
COMPTOMETER OPERATORS
5 DAY WEEK — STEADY
GOOD STARTING SALARY
GOOD WORKING CONDITIONS
GROUP INSURANCE
MANY COMPANY BENEFITS
Apply
CINCH MFG. CORP.
1026 S. HOMAN AVE.

MOTERYS! MOTERYS!
Lengvas dirbtuvės darbas
Paruošimų ir įrišimų skyriuje
★ 40 valandų darbo savaitė
★ Plus 8 valandų viršvalandžiai šeštadienį, jeigu norima
★ Pastovus apskritus metus darbas.
TURI MOKĖTI ANGLŲ KALBĄ
WM. COOPER & NEPHEWS
1909 Clifton Ave.

BENDRAS OFISO DARBAS
Stock record work, lengvas diktavimas, mažas ofisas. 5 dienų darbo savaitė. Reikia kiek patyrimo.
Telefonuokite pirmadienį iki penktadienio.
HARRISON 7-2488.

TYPIST
Prie orderių. I. B. M. electromatic. Truputis bendro ofiso darbo. 5-kių dienų darbo savaitė. Žiemių vakarų apylinkėje. Geras atlyginimas.
MErrimac 7-2200. Miss DUBIN

FURNISHED ROOMS — TO RENT
Gyvenimui Kambariai

RENDON furnišiuoti miegami kambariai. Šaldytuvas ir virtuvės privilegijos. 1900 So. Union Ave.

SOUTH SIDĖJ
Rendon gražūs furnišiuoti kambariai pavieniams arba vedusiems. Telefonuokite nuo 9 ryto iki 9 vakaro. ENglewood 4-9778.

TURI vidutinio didumo rendai įrengtą, apšildomą kambarį. Šiltas vanduo. Vienam vyrui arba moterei. Kreipkitės 2822 So. Emerald Ave., antras aukštas.

DIDELIS, gražiai furnišiuotas priešakinis kambarys, $8.00 per savaitę. 5128 S. Emerald Ave. BO 8-3571.

BUSINESS CHANCES
Biznio Progos

GROSERNĖ, mėsos ir daržovių krautuvė. Gerai einąs biznis. Kaina nustatyta pardavimui. Fletas užpakalyje. TOwnhall 3-8227.

TAVERNA. Geroje apylinkėje. Prieinama kaina. Parduoda dėl kitų reikalų. 4855 So. Ashland Ave.

TAVERNA pardavimui, 4 kambariai užpakaly. 3364 So. Halsted St. Tel. VIrginia 7-8104.

PARDAVIMUI TAVERNA
Seniai įsteigtas biznio kampas 32-ra ir Halsted St. VIctory 2-8837.

PARDAVIMUI mezginių, išsiuvinėjimų krautuvė. 4 kambariai gyvenimui. Garu šildoma. Išmokėjimais ar gatavais. WEntworth 6-2777.

PARSIDUODA tavernas pigiai, su namu arba be namo. Geroj apylinkėj, geras biznis. Pardavimo priežastis liga. Dėl platesnių žinių telefonuokit HUdson 3-3282, tarp 10 ir 2 val. po pietų.

MISCELLANEOUS
Įvairus

Mes taisome visokias
SIUVAMAS MAŠINAS
Visas darbas garantuotas. Mes taip pat išnuomojame mašinas. Duokite mums perdirbti koja minamas mašinas į elektrines. Nemokamas apskaičiavimas. Turime puikų pasirinkimą vartotų SINGER mašinų.
SINGER SEWING MACHINE COMPANY
4222½ Archer Avenue
Tel.: FRontier 4-6847.

SKAITYKIT IR KITUS RAGINKIT SKAITYTI "NAUJIENAS"